

A Y Y E I S

Έκδοση των Απανταχού Καιτσιωτών

ΕΩΡΑ: Πατησίων 4, Αθήνα 106 77 • Χρόνος Τρίτος • Αριθμός Φύλλου 9 • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2004

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Την Κυριακή 23-1-2005 και ώρα 10.30 π.μ. προσκαλείσθε σε έκτακτη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας που θα γίνει στη Λέσχη του Ο.Τ.Ε. 3ης Σεπτεμβρίου 110, σχεδόν έναντι του Ηλεκτρικού Σταθμού Βικτωρίας στην Αθήνα

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Τροποποίηση άρθρου 1 του Καταστατικού του Συλλόγου.
  2. Θέματα ή προτάσεις που θα εγκρίνει η Γενική Συνέλευση για συζήτηση.
- ΤΟ Δ.Σ.

Χωριανοί και συμπατριώτες, φίλες και φίλοι αναγνώστες

Kαι έγινε 24η Οκτωβρίου 2004, ημέρα Κυριακή. Ήμέρα πραγματοποίησης της τακτικής γενικής συνέλευσης και διεξαγωγής αρχαιορεσιών νέας Εξελεγκτικής Επιτροπής και νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας.

Σε μια πραγματικά όμορφη αίθουσα του πολιτιστικού Συλλόγου του ΟΤΕ στην Αθήνα, προσήλθαν αρκετοί ΚΑΪΤΣΙΩΤΕΣ. Εκατόντα μέλη (111) έλαβαν μέρος στις εκλογές. Στη συνέλευση προσήλθαν περισσότεροι. Μερικοί απεχώρησαν κατά τη διάρκεια της γιατί αυτή «τράβαγε πολύ». Ήταν μια ΚΑΪΤΣΙΩΤΙΚΗ συνέλευση. Πλάκα, που έχουμε εμείς οι ΚΑΪΤΣΙΩΤΕΣ! Μην το παρεξηγήστε. Εξ' άλλου είναι γνωστό πως όλοι έχουμε άποψη. Και γιατί όχι; Στη συνέλευση άλλοι εκφράσαμε την άποψή μας, άλλοι όχι. Άλλοι μιλήσαμε σκληρά, άλλοι με ήπια επιχειρήματα. Άλλοι είχαμε θέσεις, άλλοι αντιθέσεις. Άλλοι θίξαμε καταστάσεις ή πρόσωπα και άλλοι εθίγημεν απ' τους προηγούμενους. Κι ύστερα μερικοί μιλήσαν «επί προσωπικού». Κι ύστερα ελαύθε χώρα ένα μικρό ΚΑΪΤΣΙΩΤΙΚΟ «αλαλούμ». Κι ύστερα ο προεδρος της συνέλευσης έθεσε το θέμα αλλαγής ή όχι στο λογότυπο της εφημερίδας του Συλλόγου. Κι ύστερα το έθεσε σε ψηφοφορία. Σαρανταπέντε (45) μέλη ψήφισαν υπέρ της ονομασίας «ΚΑΪΤΣΑ» και τριάντα ένα (31) μέλη ψήφισαν υπέρ της ονομασίας «ΑΓΓΕΙΕΣ». Οι υπόλοιποι τριάντα πέντε (35) περίπου δεν πήραν χαμπάρι τι γινόταν, λόγω του προαναφερθέντος «αλαλούμ». Όμως απ' τα παραπάνω καθίσταται έκδηλη η προτίμηση των μελών για το λογότυπο της εφημερίδας.

Έτσι λοιπόν το λογότυπο «ΑΓΓΕΙΕΣ» κυκλοφορεί για τελευταία φορά. Απ' το επόμενο τεύχος ο τίτλος της εφημερίδας του Συλλόγου μας θα είναι τροποποιημένος.

Κι επανερχόμαστε στη συνέλευση....

Αλλά τί; Κάπου εδώ τελείωσαν οι εργασίες της. Κι ύστερα πήραν θέσεις το μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής, προκειμένου να διεξαχθούν οι εκλογές. Εδώ αγαπητοί μας, οφείλουμε να τονίσουμε πως τα μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής πραγματοποίησαν την εκλογική διαδικασία με τρόπο, που αρμόζει σε τυπικές και δημοκρατικές εκλογές.

Αργότερα βγήκαν τ' αποτελέσματα.

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο, η σύσταση του οποίου φαίνεται σε άλλη στήλη, ευχαριστούμε και τιμούμε τα μέλη του Συλλόγου, που προσήλθαν στη συνέλευση και στις εκλογές καθώς και εκείνους που ήθελαν να είναι εκεί αλλά λόγιοι ιδιαίτεροι τους κράτησαν μακριά. Ελπίζουμε να ανταποκριθούμε με τη βοήθεια όλων σας στις ανάγκες του Συλλόγου. Η συμμετοχή των μελών μας στη συνέλευση της 24ης Οκτωβρίου 2004, παρά τα οποία αρνητικά ήθελε κανείς να δει κατά τη διάρκεια της, ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντική. Ήταν ίσως η πολυτηρθέστερη των τελευταίων 20 ετών. Ίσως είναι καιρός για μεγαλύτερη συμμετοχή στο Σύλλογο.

Είναι ίσως καιρός όλοι μας να κατανοήσουμε πως μοναδικό μας καθήκον δεν είναι η κριτική, η οποία φρονούμε ότι πολλάκις μπορεί και να περιττεύει, αλλά η θετική συμβολή όλων μας στο Σύλλογο και στου χωριού μας τα δρώμενα. Όλοι γνωρίζουμε πως η κριτική βοηθάει. Ας μην είναι όμως στείρα και περιττή. Ούτε από μακριά και αλάργα. Δεν υπονούμε τίποτα αγαπητοί μας, απλά επιθυμούμε την ενεργοποίηση όσουν το δυνατόν περισσότερων μελών του Συλλόγου. Το πιστεύουμε, το περιμένουμε, το ζητάμε.

Μ' αυτές τις σκέψεις σας προσκαλούμε σε μια νέα έκτακτη γενική συνέλευση στον ίδιο χώρο που πραγματοποιήθηκε και η τακτική μας συνέλευση. Ελάτε με μια άνεση χρόνου, πέρα απ' την πίεση των εκλογών να καταθέσουμε όλοι μας τις απόψεις μας πέρα απ' τα προαναφερθέντα θέματα.

Ο Σύλλογος Απανταχού Καιτσιωτών μας χωράει όλους κι όπως ξαναχουμε πει, δεν περισσεύει κανείς.

Τέλος ευχόμαστε σ' όλους σας χαρούμενα κι ευχάριστα Χριστούγεννα και το 2005 ειρηνικό και ελπιδόφορο.

ΤΟ Δ.Σ.

Άρθρο της Προέδρου

Η ιστορία επαναλαμβάνεται...;

«**H**μεν πόλις περιεζωσμένη υπό πολεμίου πανισχύρου, οι δέ κάτοικοι αυτής τοσύτον εμπαθώς προς αλλήλους διηρημένοι» γράφει ο ιστορικός ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, αναφερόμενος στους δύσκολους εκείνους καιρούς πριν την άλωση της Πόλης.

Και ενώ οι κάτοικοι της Κωνσταντινούπολης, Έλληνες στην πλειοψηφία τους, ενωτικοί και ανθεντικοί ερίζουν στους δρόμους, λίγο πιο μακριά, στην Ανδριανούπολη, ο σουλτάνος, προετοιμάζει με ιδιαίτερη προσοχή το βαρύ πυροβολικό για να αλλάξει, όπως πιστεύει, μια για πάντα τη μοίρα του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας. Και ήταν Δεκέμβριος του 1452.

«Ουδεὶς δε ουδεποτε των επί γῆς γηγένων περιέστη εἰς δεινοτέραν του Κωνσταντίνου αμηχανίαν», συνεχίζει ο ιστορικός, αναφερόμενος στον τελευταίο Βυζαντινό αυτοκράτορα Κωνσταντίνο Παλαιολόγο.

Σε λίγους μήνες αργότερα, ύστερα από σκληρή πολιορκία η Πόλη έπεσε στα χέρια των Οθωμανών και λίγες ημέρες μετά την 29η Μαΐου 1453 το μόνο, που είχε πλέον σημασία ήταν η επιβίωση του Έθνους μέσα στην Οθωμανοκρατία.

Τετράκοσια ολόκληρα χρόνια χρειάστηκαν να βρεθεί τρόπος να ανδραγαθήσει ο σκλαβωμένος λαός με τους Έλληνες της διασποράς, την κλεφτούρια των Ελληνικών Βουνών, τους θαλασσόλυκους του Αιγαίου, τους αρχοντες τους παλιούς και κείνους, που μέσα στον καπνό και στη λασπουριά κέρδισαν την αρχηγία τους, ώστε να αποκτήσει πάλι τη λευτεριά το υπόδουλο Ελληνικό Έθνος. Και φτάσαμε στο σωτήριο έτος 1821.

Εβδομήντα περίπου χρόνια αργότερα Έλληνες από κάθε γωνιά της πατρίδας αγωνίζονται να διασφαλίσουν τη λευτεριά και την ελληνικότητα της Μακεδονίας απ' την επιβούλη των Βουλγάρων και των Σλάβων. Εδώ ανδραγαθεί ο σημαντικότερος ίσως άνδρας του 20ου αιώνα. Ο ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ!

Αυτό το παλικάρι, αγαπητοί συγχωριανοί, φίλες και φίλοι αναγνώστες πήρε «το βάπτισμα του πυρός», εκεί κοντά στην ιδιαίτερη πατρίδα μας. Έλαβε μέρος στον αιώνιη Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897. «... Θέλομεν υπερασπισθεί το έδαφος του Δομοκού...» έγραψε με ελπίδα στη σύζυγό του Ναταλία, για να συνεχίσει άργότερα με απελπισία: «...ήρχισεν η νυχτερινή αυτή υποχώρησις. Φοβερωτέρας ώρας ουδέποτε διήλθον...». Και ύστερα σ' άλλο γράμμα καταλήγει: «...Σκέπτομαι αδιάκοπα τα αγαπημένα μου πρόσωπα και παρακαλώ το Θεόν, να μου επιτρέψει να τα ξαναδώ, μόνο αφού σβήσωμεν την φοβεράν ατιμάν του δυστυχισμένου τοπου μας...».

Στις αρχές του 20ου αιώνα αγωνίστηκε μέχρι θανάτου στο Μακεδονικό Αγώνα. Έπεσε πρωικά από τούρκικο βόλιο στις 13 Οκτωβρίου 1904 στη Σιάτιστα της Μακεδονίας. Ο θάνατός του συγκλόνισε την Ελλάδα και αφύπνισε τον Ελληνισμό για την υπόθεση της Μακεδονίας.

Από τότε μέχρι σήμερα αγαπητοί μου, έτος 2004, που εορτάζουμε και τα εκατόροια στη συνέλευση απ' το θάνατο του θρυλικού παλικαριού, η ιστορία για την Ελλάδα μας έγραψε πολλά.

Μήπως ίμως η ιστορία επαναλαμβάνεται:

Σεπτέμβριος, Οκτώβριος, Νοέμβριος 2004. Οι σύγχρονοι Έλληνες στους δρόμους, στο χώρο εργασίας μας και ιδιαίτερα στις στήλες των εφημερίδων και στα τηλεοπτικά παράθυρα, «μεριμνούμε και τυρβάζουμε», διαφωνούντες και διηρημένοι για το αν ήταν αρκούντως ικανοποιητική ή όχι η τελετή λήξης των Ολυμπιακών αγώνων, για το αν ήταν νόμιμες ή όχι οι μεταγραφές στα Πανεπιστήμια, για το αν ο Πρωθυπουργός απέπεμψε ορθώς ή όχι και πολλοί υπουργοί, για το αν είναι ικανότερος ο ένας απ' τον άλλον για την (τιμητική και μόνο, επιτρέψει μου), θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας. Τους ίδιους ακριβώς καιρούς στη γειτονική μας Τουρκία δίδεται «ο υπέρ πάντων αγώνων» για την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σχεδόν σ' όλα τα κράτη της Ευρώπης αυτό αποτελεί το πρώτο θέμα συζήτησης. Σε πολλά απ' αυτά πολιτικού παράρτημας ανησυχούν και προτείνουν δημοψήφισμα στον τόπο τους για την ένταξη της Τουρκίας ή όχι. Η χώρα μας δεν δείχνει να ανησυχεί. Δεν προτιθέμεθα να κινδυνολογήσουμε αγαπητοί μου, ούτε δυνάμεις, αλίμονο, να πάρουμε θέση. Απλά αναρρωτίμαστε μετά την ενδεχόμενη είσοδο της Τουρκίας στην Ευρώπη, πόσα εκατομμύρια Τούρκοι, οικονομικοί μετανάστες, λόγω οικονομικής διαφοράς, τα καταφάσουν στη χώρα μας; Πόσο έτοιμοι είμαστε για κάτι τέτοιο; Τα συμπεράσματα δικά σας.

Και τ' άλλο πάλι; Τους ίδιους επίσης καιρούς οι Σκοπιανοί πανηγυρίζουν την αποτέλεσμα της μυστικής τους διπλωματίας. Η Αμερική αναγνωρίζει τη FYROM με τ' ονόμα ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ. Οι δικοί μας αρχοντες μας λένε δημόσια: «Δεν ξέραμε, δεν γνωρίζαμε, δεν αντιληφθήκαμε τις προθέσεις της Αμερικής». Και πάλι τα συμπεράσματα δικά σας.

Μήπως η ιστορία επαναλαμβάνεται:

Και τι σύμπτωση; Όλα αυτά συμβαίνουν φέτος που γιορτάζουμε το θρυλικό ΠΑΥΛΟ ΜΕΛΑ, που έπεσε ηρωικά από τούρκικο βόλιο στο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ αγώνα!!!

Εμείς τι να πούμε; Υπενθυμίζουμε τα λόγια του μεγάλου Ευριπίδη: «Όλβιος δύστις της Ιστορίας έσχεν μάθησιν» έλεγε. Δηλαδή ευτυχής, είναι όποιος γνωρίζει την Ιστορία. Επισημαίνουμε όμως και τα λόγια του Πολύβιου, ο οποίος μερικούς αιώνες αργότερα συμπλήρωνε, πως εκείνος, που γνωρίζει την Ιστορία του τόπου του, υπερέχει των άλλων γιατί διδασκόμενος απ' τα λάθη του παρελθόντος μπορεί να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες του παρόντος.

Σήμερα «στώμεν» άραγε καλώς ή απλά η ιστορία επ

ΛΟΓΙΑ ΑΝΑΓΓΕΙΑΙΑ

Ειδήσεις - Σχόλια - Επικοινωνία

ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Στις αρχαιεσίες που έγιναν στις 24-10-2004 αναδείχθηκε νέο Διοικητικό Συμβούλιο και ελεγκτική επιτροπή ταμείου και περιουσιακών στοιχείων το οποίο συστήθηκε σε σώμα την 25/10/2004 και έχει ως εξής:

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Όνοματεπώνυμο	Ιδιότητα	Τηλέφ. επικοινωνίας
1 Οικονόμου Ευδοκία	Πρόεδρος	210-8629483/6944-797439
2 Τσεκούρας Αθανάσιος	Αντιπρόεδρος	210-2912941
3 Μπουλούζος Δημήτριος	Γ. Γραμματέας	210-2825463/210-6117675
4 Σπουρνιάς Σεραφείμ	Ταμίας	210-5120861
5 Δασκαλοπούλου Ευφροσύνη	Ειδ. Γραμματέας	210-5906703/6976-790012
6 Σαμαρά Κασσιανή	μέλος	210-2383183/210-5277480/482
7 Ελευθερίου Σοφία	μέλος	22320-93437/6942-713482
E.E.T.&P.S.		
1 Κουτρούμπας Δημήτριος	1ο μέλος	210-2635459
2 Παπαδημητρίου Γεώργιος	2ο μέλος	210-2927171

Νέο αίμα στο παρόν Διοικητικό Συμβούλιο είναι οι Σπουρνιάς Σεραφείμ του Γεωργίου, Μπουλούζος Δημήτριος του Γεωργίου και η Σαμαρά Κασσιανή του Δημήτριου.

Στην επιτροπή ελέγχου ταμείου και περιουσιακών στοιχείων κατ' αρχήν εξελέγησαν οι κ. Κούτσικας Δημήτριος του Ευαγγέλου και Κουτρούμπας Δημήτριος του Γεωργίου. Όμως ο κ. Κούτσικας Δημήτριος για προσωπικούς λόγους παραιτήθηκε και τη θέση κατέλαβε ο κ. Παπαδημητρίου (Παπαδής) Γιώργος.

ΓΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Για την ετήσια συνδρομή σας στο Σύλλογο μας μπορείτε να απευθύνεστε σ' όλα τα μέλη του Δ.Σ. ή με ταχυδρομική επιταγή στον ΤΑΜΙΑ του Συλλόγου κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΣΠΟΥΡΝΙΑ στη διεύθυνση: Βοσπόρου 85, 104 43 Αθήνα, τηλ.: 210-5120861

ΠΡΟΣ ΑΡΣΙΝ ΠΑΡΑΝΟΗΣΕΩΝ...

Απ' αυτό το φύλλο λείπει το άρθρο του εκλεκτού και μόνιμου συνεργάτη της εφημερίδας «στρατηγού» κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΟΥΤΣΙΚΑ. Μας ενημέρωσε έγκαιρα και μας εξέθεσε τους λόγους. Όμως γιατί σας το λέμε; Προς άρσιν παρανοήσεων αφ' ενός, και αφ' ετέρου γιατί θέλουμε να πάρουμε θέση στις διατυπωμένες σκέψεις μερικών που λένε: «ο στρατηγός και μερικοί άλλοι χαλιναγωγούν το Δ.Σ. του Συλλόγου».

Με καθαρές κουβέντες απαντάμε: «Ούτε ο στρατηγός ούτε κάποιος άλλος, λαμβάνουν μέρος σε αποφάσεις ή ενέργειες, που αφορούν αποκλειστικά και μόνο στο Δ.Σ.».

Ο στρατηγός και πολλοί άλλοι, που αναφέραμε ή πρόκειται να αναφέρουμε, τόσο στο παλιό όσο και στο νέο ελπίζουμε, Δ.Σ., στάθηκαν ή πρόκειται ελπίζουμε να σταθούν, διακριτικά κοντά μας για την καλή λειτουργία του Συλλόγου. Λάθη κάνουμε όλοι. Φτάνει να μην αναγνωρίζονται κακές προθέσεις ή εμμονή σε θέσεις, οι οποίες καταστρατηγούν τη δημοκρατία ή βλάπτουν το καλό του Συλλόγου. Μακάρι τη συμπαράσταση του στρατηγού και πολλών άλλων να την έχουμε απ' όλους.

Τόσο το παλιό, όσο και το νέο Δ.Σ. είχαμε και έχουμε την πρόθεση να διατηρούμε καλή συνεργασία με όλα τα μέλη. Επιδιώκουμε τη διατήρηση καλού κλίματος στο Σύλλογο και αν είναι δυνατόν τη μεγαλύτερη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ όλων των μελών. Έχουμε άποψη αλλά θέλουμε και την άποψη σας. Απ' όλους πιστεύουμε πως μαθαίνουμε. Υιοθετούμε το δίδαγμα της παροιμίας: «Την άλλη γνώμη αγροίκα την και τη δική σου κράτα | κι εκείνη που σε ωφελεί, με κείνηνε περπάτα». Εσείς τι λέτε;

-Στρατηγές να ξανάρθεις. Κι όλοι εσείς, ελάτε. Ελάτε να βρούμε αυτά που μας ενώνουν. Υπάρχουν πολλά. Και πρώτη η ΚΑΪΤΣΑ.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Μεγάλη και πολλά υποσχόμενη η πρωτοβουλία του ΔΗΜΟΥ ΞΥΝΙΑΔΟΣ να ιδρύσει ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ στο ΔΗΜΟ μας. Όμως απ' το 2000 φαίνεται να λειτουργεί μόνο στα «χαρτιά». Η πρώτη σύσκεψη των μελών του Δ.Σ. του Οργανισμού πραγματοποιήθηκε στις 30 Οκτωβρίου 2004 ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΡΕΛΗ. Ελπίζουμε σύντομα να δραστηριοποιηθεί για να φτάσει πε-

ρισσότερος πολιτισμός στον τόπο μας. Ελπίζουμε επίσης και συχόμαστε να έχει μια καλή συνεργασία με όλους τους Συλλόγους του τόπου μας.

ΤΑ ΔΕΝΤΡΑ ΟΜΟΡΦΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΧΩΡΙΑ

Με πρωτοβουλία και συνεργασία των δυο Συλλόγων (ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΚΑΪΤΣΙΩΤΩΝ και «ΝΕΡΟΜΥΛΟΣ» ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ) έγινε δεντροφύτευση του δρόμου ΜΑΚΡΥΡΡΑΧΗΣ - ΠΕΡΙΒΟΛΙΟΥ το Σάββατο 4-12-2004.

Δύο ομάδες ξεκίνησαν να φυτεύουν η μία απ' την ΚΑΪΤΣΑ η άλλη απ' το ΔΕΡΕΛΙ.

Στην ομάδα της ΚΑΪΤΣΑΣ έλαβαν μέρος οι: Νίκος Θανασίας, Δημήτριος Ζαβός, Αργύρης Καραμέρης, Ιωάννα Καραμέρη, Κώστας Αντωνούλας, Σοφία Ελευθερίου, Ευδοκία Οικονόμου, Γεώργιος Μόσχος, και οι δύο εργάτες του ΔΗΜΟΥ ΞΥΝΙΑΔΟΣ (Γαβριήλ Κλασίνας, χωριανός, και ο Παναγιώτης .... απ' την ΞΥΝΙΑΔΑ).

Την έναρξη των εργασιών κήρυξε ο πρόεδρος του Τ.Σ. του χωριού μας κ. Γεώργιος Μόσχος.

Το παρόν και τη συμπαράστασή του έδωσε επίσης ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΞΥΝΙΑΔΟΣ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΙΑΓΚΛΑΝΗΣ.

Ο Σύλλογός μας ευχαριστεί ιδιάτερα το Δ.Σ. του «ΝΕΡΟΜΥΛΟΥ» Περιβόλιου και ειδικά τον πρόεδρο κ. Αντρέα Κουστούκη για την άριστη συνεργασία. Ευχαριστούμε επίσης όλους όσους έλαβαν μέρος σ' αυτό το σημαντικό κατά την άποψή μας εγχείρημα.

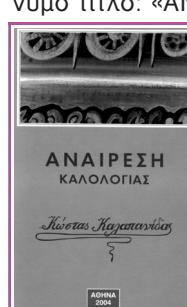
Θέλουμε επίσης να ομολογήσουμε πως συμπαραστάτη σ' αυτή την ενέργεια είχαμε το συγχωριανό μας κ. Κων/νο Πέτρου ο οποίος εκτάκτως δεν κατάφερε να είναι παρών στις εργασίες δενδροφύτευσης.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑΣ

Δάσκαλος, ευαίσθητος, λυρικός και πολυγραφότατος ο συντοπίτης ποιητής ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑΣ, δεν διστάζει να κάνει «ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΚΑΛΟΛΟΓΙΑΣ».

Μόλις κυκλοφόρησε η ενδέκατη ποιητική του Συλλογή με τον ομώνυμο τίτλο: «ΑΝΑΙΡΕΣΗ ΚΑΛΟΛΟΓΙΑΣ». Ενδεικτικά δημοσιεύουμε:

«...Κίνδυνος είναι η ομορφιά

βαρκούλα πλανεμένη.

Μηλίτσα σ' άγριο γκρεμό
τα μήλα φορτωμένη».

Και αλλού γράφει:

Είχα κι εγώ ένα βοσκό πατέρα
-εκατό αρνάκια κι αναγνώριζε

του καθενός τη μάνα.

Δεν ήξερε όμως τι 'ναι επανάσταση.

Κι εκείνοι που γνωρίζανε
τον έκοψαν σαν δέντρο.

ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΘΕΜΑ ΔΙΑΜΑΧΗΣ «ΚΑΪΤΣΑ-ΑΓΟΡΙΑΝΗ»

Νέες δραστηριότητες αφουγκραστήκαμε, που αφορούν στο επίμαχο θέμα των Διαμερισμάτων ΚΑΪΤΣΑΣ και ΑΓΟΡΙΑΝΗΣ. Συμμετοχές σε συσκεψεις πληροφορηθήκαμε, του ΔΗΜΑΡΧΟΥ των συγχωριανών μας κ.κ. Βασιλείου Κουτρούμπα, Νικολάου Καραϊσκου, Αθανασίου Καραϊσκου, μελών του Δ.Σ. του Συνεταιρισμού και άλλων ίσως, που δεν πήρε τ' αυτή μας με φορείς και αρμόδιους. Δεν έχουμε κάτι συγκεκριμένο να σας πούμε. Αυτά ας τα λένε καλύτερα οι καλώς γνωρίζοντες. Όμως διακρίναμε χαμόγελα αισιοδοξίας ή και επιτυχίας. Καλή δύναμη στους εκλεκτούς συγχωριανούς μας και στους άρχοντες του τόπου, που παλεύουν για τα δίκια του χωριού μας και του Δήμου μας.

ΛΟΓΙΑ ΑΝΑΓΓΕΙΑΙΑ

Ειδήσεις - Σχόλια - Επικοινωνία

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΧΤΙΖΟΝΤΑΙ ... ΔΕΝ ΕΝΝΟΟΥΝΤΑΙ

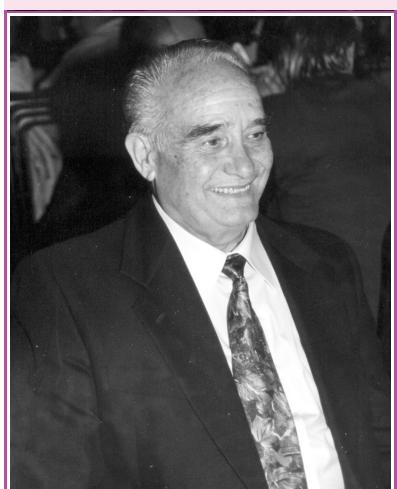
Στο «ΑΓΟΡΙΑΝΙΤΙΚΟ ΒΗΜΑ» διαβάσαμε όλες τις εκδηλώσεις του Καλοκαιριού τόσο στο ΔΗΜΟ ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ όσο και στο ΔΗΜΟ ΥΠΗΓΕΙΑΔΟΣ. Έλλειπε μόνο η αναφορά στις εκδηλώσεις της ΚΑΪΤΣΑΣ. Ήταν άραγε μεγάλες και δεν χώρεσαν στο φύλο; Τόση κοσμοσυρροή δεν έγινε γνωστή; Δεν παρευρέθηκε κανείς κοινός γνωστός; Ήταν παράλειψη απλή ή εσκεμμένη;

Εμείς αγαπητοί μας γείτονες, όποιες διαφωνίες και να μας χωρίζουν ισχυρίζόμαστε: «Οι σχέσεις χτίζονται, κατακτούνται δεν εννοούνται». Κι ακόμη λέμε «άλλο παπάς, άλλο ζευγάρι». Το ξέρουμε, έχουμε διαφορές, αλλά αναζητούνται σημάδια κοινής προσέγγισης, με βάση βέβαια τα κεκτημένα του κάθε χωριού.

ΜΕ ΝΕΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Το MINI MARKET του χωριού μας λειτουργεί με νέα διεύθυνση. Το ανακαίνισαν, το βελτίωσαν, το εμπλούτισαν ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου και η σύζυγός του Θώμη. Καλορίζικο παιδιά και καλές δουλές.

ΑΝΤΙΟ ΔΑΣΚΑΛΕ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΑΓΚΑΛΑΚΗΣ. Ο δάσκαλος της ΚΑΪΤΣΑΣ για δέκα τέσσερα (14) ολόκληρα χρόνια. Ο δάσκαλός μας. Ο σύζυγος της δασκάλας μας κ. Αμαλίας Κούτσικα. Από το 1955 έως το 1969 πολλά Καϊτσιωτόπουλα περάσαμε απ' τις αίθουσες διδασκαλίας του. Φτωχός νέος διορίστηκε στο χωριό μας και η πρώτη του εγκατάσταση ήταν στο σπίτι του παππού Νάκου Αντωνούλα. Ύστερα παντρεύτηκε τη δασκάλα μας και έμειναν στο πατρικό της δασκάλας. Απέκτησαν τρία υπέροχα παιδιά, το Γιάννη, την Έφη και το Βαγγέλη. Ο Γιάννης τελείωσε το Δημοτικό στην ΚΑΪΤΣΑ. Ύστερα

όλοι μαζί εγκαταστάθηκαν στο κλεινόν άστυ. Στην Αθήνα.

Ο Γεώργιος Ταγκαλάκης ήταν δάσκαλος, που ήξερε να διεκδικεί, να σηκώνει ανάστημα, να επιχειρηματολογεί, να οργανώνει, να στηρίζει και να διασφαλίζει τη σχολική μας κοινωνία.

Ήταν κραταίος παλαιστής της ευγενούς ανθρώπινης δράσης τόσο ο ίδιος, όσο και η σύζυγός του και δασκάλα μας, γι' αυτό και διέλαμψαν στον κύκλο της ενέργειάς τους. Επί της διδασκαλικής τους θητείας πραγματοποιήθηκαν για το χωριό μας οι πρώτες σχολικές εκδρομές, πέρα απ' την Κρέμαση και τα Λουτρά. Επί της θητείας τους τα σχολιαρόπαιδα της Καϊτσας με τη δική τους συνοδεία και γονιών, που επιθυμούσαν, εισήλθαμε στα λεωφορεία για τα εκτός Νομού αγναντέματα.

Ο Γεώργιος Ταγκαλάκης δεν ήταν ΚΑΪΤΣΙΩΤΗΣ όμως αγάπησε την ΚΑΪΤΣΑ. Στην προ τελευταία μας συνάντηση όπου μαζί με τη δασκάλα έκοψαν την πίτα του Συλλόγου, μου εξέφρασε μια επιθυμία του.

Ήθελε ν' αγοράσει σπίτι στην ΚΑΪΤΣΑ. Δεν πρόλαβε.

Τον χτύπησε ξαφνικά η επάρατη νόσος. Τελευταία φορά που τον είδαμε στην ΚΑΪΤΣΑ ήταν στις περασμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Μας είχε υποσχεθεί πως θα γράψει στις «ΑΓΓΕΙΕΣ».

Αργότερα τον γυρέψαμε. Και αυτόν και τη δασκάλα. Άλλα άλλο εμείς επιθυμούσαμε κι άλλο ο Θεός εβούλετο.

Στις 6-12-04 σαν κεραυνό ακούσαμε την είδηση του θανάτου του. Στα 74 χρόνια του ξεκίνησε για το μεγάλο ταξίδι. Η κηδεία του έγινε στο ΜΠΡΑΛΟ, που ήταν η γενέτειρά του.

Ο Σύλλογός μας κατέθεσε στεφάνι στη μνήμη του.

– Νωρίς και αιφνίδια έφυγες δάσκαλε! Δάκρυ θερμότατης αγάπης και ειλικρινούς συγκίνησης καταθέτουμε στο χώμα που σε σκέπασε.

Στη δασκάλα μας και στα φίλια παιδιά σου, στέλνουμε ειλικρινείς ευχές παρηγορίας. Και συ δάσκαλε αναπαύσου σε αιώνιο και γαλήνιο ύπνο, με τη διαβεβαίωση, πως θα τηρούμε τη μνήμη σου και θα ευχόμαστε να είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει.

Γένοιτο...

Ευδοκία Οικονόμου

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

1. Κούτσικας Αντώνιος	10 €	63. Φλουρής Κων/νος	5 €
2. Πατρίδα Γεωργία	10 €	64. Λουκάς Αναστάσιος	10 €
3. Ψαλλίδας Μ. Κων/νος	10 €	65. Τσιλογιάνη - Πέτρου Ελένη	5 €
4. Ψαλλίδας Μ. Δημήτριος	10 €	66. Αργύρη Μαίρη	25 €
5. Τσιάγκα Αντιγόνη	5 €	67. Λαιμού Ευαγγελία	25 €
6. Καρακώστα Δήμητρα	20 €	68. Δράμαλη Ελένη	5 €
7. Πατρίδας Κ. Γεώργιος	20 €	69. Κοκκάλας Δημήτριος	5 €
8. Αναστογιάνη Ελένη	20 €	70. Πέτρου Κων/νος	5 €
9. Χατζηαργύρης Ν. Γεώργιος	10 €	71. Μόσχος Δ. Ιωάννης	5 €
10. Δράμαλη Ελένη	10 €	72. Κουτρούμπας Ιωάννης	5 €
11. Μακρής Δ. Ευάγγελος	20 €	73. Κουτρούμπας Μάριος	5 €
12. Κούτσικας Δημήτριος	5 €	74. Κουτρούμπα Ιωάννα	5 €
13. Κούτσικας Ευάγγελος	5 €	75. Παπαδοκοτσώλης Ηλίας	5 €
14. Κούτσικας Χρήστος	5 €	76. Παπαδοκοτσώλης Θωμάς	10 €
15. Σπουριάς Σεραφείμ	20 €	77. Παπαδοκοτσώλης Αθανάσ.	5 €
16. Ελευθερίου Σοφία	5 €	78. Πικριδάς Μιχάλης	10 €
17. Οικονόμου Ευδοκία	10 €	79. Σακκάς Βασίλειος	10 €
18. Τσεκούρας Αθανάσιος	10 €	80. Μαλάμος Γεώργιος	5 €
19. Δασκαλοπούλου Φρόσω	10 €	81. Μαλάμου Αλεξάνδρα	15 €
20. Μαντάς Χρ. Νικόλαος	10 €	82. Αποστολοπούλου Θωμαή	5 €
21. Μπουλούζος Δημήτριος	10 €	83. Καρανούτσου Ελισάβετ	5 €
22. Μόσχος Χρ. Δημήτριος	5 €	84. Παπαγεωργίου Γεώργιος	20 €
23. Καπλάς Κων/νος	10 €	85. Φωτόπουλος Βασίλειος	20 €
24. Μόσχος Γεώργιος	10 €	86. Μούρτου Ελένη	20 €
25. Γουρούνα Αθ. Κων/να	20 €	87. Φεράτη Ν. Θωμαή	20 €
26. Παπαδημητρίου Γεώργιος	20 €	88. Πατρίδας Ιωάννης	10 €
27. Αντωνούλας Κων/νος	50 €	89. Φωτόπουλος Δημήτριος	10 €
28. Δασκαλόπουλος Φώτιος	15 €	90. Ιωαννίδου Βασιλική	25 €
29. Κουτρούμπας Δημήτριος	5 €	91. Οικονόμου Χριστίνα	50 €
30. Κουτρούμπας Αθανάσιος	5 €	92. Ντζόγιας Ιωάννης	5 €
31. Παπαδοκοτσώλης Δημήτρ.	5 €	93. Ντζόγιας Γεώργιος	5 €
32. Παπαδοκοτσώλη Ευαγγελία	5 €	94. Ψαλλίδας Β. Ευάγγελος	5 €
33. Μπιλίρης Κων/νος	10 €	95. Κουλούρης Γεώργιος	5 €
34. Κούτσικας Κων/νος	5 €	96. Κουλούρη Μαίρη	5 €
35. Μπουλούζος Δημήτρα	5 €	97. Αλέρτας Νικόλαος	5 €
36. Παπαδοκοτσώλης Λεωνίδ	10 €	98. Τσεκούρα Βάσω	5 €
37. Δελλή Ασπασία	10 €	99. Αλέρτας Μάριος	5 €
38. Καναπίτσας Κώστας	5 €	100. Αλέρτα Ακριβή	5 €
39. Λιανοπίτης Αποστόλης	20 €	101. Αλέρτα Ιωάννα	5 €
40. Μόσχος Γ. Ευάγγελος	5 €	102. Απιστολοπούλου Αναστ.	5 €
41. Μόσχος Δ. Ιωάννης	5 €	103. Κοκκάλα Σοφία	5 €
42. Καραΐσκος Ι. Νικόλαος	5 €	104. Σαμαρά Κασσιανή	10 €
43. Πέτρου Γ. Ιωάννης	20 €	105. Σαμαρά Θώμη	10 €
44. Οικονόμου Αθανάσια	10 €	106. Παπαδοκοτσώλης Ιωάν.	25 €
45. Παπαθεοδώρου Αθανάσιος	5 €	107. Παπαδοκοτσώλη Αθ. Γεωργία	5 €
46. Σωτηρόπουλος Ηλίας	30 €	108. Παπαδοκοτσώλη - Ορφανού Μ.	5 €
47. Καρανούτσος Μπάμπης	20 €	109. Ορφανός Ηλίας	5 €
48. Μελισσάς Παναγιώτης	5 €	110. Παπαδοκοτσώλης Κων/νος	5 €
49. Δράμαλης Βασίλειος	5 €	111. Φωτοπούλου Στυλιανή	5 €
50. Πατρίδας Αντρέας	20 €	112. Καραΐσκου Φώφη	15 €
51. Τσιάγκας Αντώνιος	5 €	113. Πιπέρας Κώστας	30 €
52. Παπακωνσταντίνου Στέλλα	10 €		
53. Παπαδοκοτσώλης Άγγελος	10 €		
54. Καραμέρη Ευαγγελία	5 €		
55. Δικόπουλος Βασίλης	20 €		
56. Καραμέρη Παναγιώτα	5 €		
57. Καρπούζας Ιωάννης	40 €		
58. Χριστακόπουλος Ηλίας	20 €		
59. Παπαϊωάννου Νίκος	20 €		
60. Τσαμασιώτης Γ. Δημήτριος	5 €		
61. Φλουρή Μάχη	10 €		
62. Λουκά Βασιλική	10 €		

Σε προηγούμενο φύλλο εκ παραδομής δεν συμπεριελήφθη στις συνδρομές και ενισχύσεις το ποσό των 50 € το οποίο κατέθεσε ο συγχωριανός Νικόλαος Καραΐσκος. Ζητούμε συγνώμη και παρακαλούνται όλοι οι συνδρομητές να μας ενημέρωνουν για τυχόν παραλείψεις, οι οποίες βέβαια δεν γίνονται εσκεμμένα.

ΑΠΟ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΜΕ ΑΓΑΠΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

◆ Ο μεγαλύτερος λυρικός ποιητής της αρχαίας Ελλάδας ήταν ο ΠΙΝΔΑΡΟΣ. Η ποίησή του δεν διακρίνοταν μόνο για την τεχνική της τελειότητα αλλά και για τα υψηλά νοήματά της. Ήταν τόσο μεγάλη η φήμη του ποιητή, ώστε ο Μέγας Αλέξανδρος μετά την ήττα των Θηβαίων, ενώ έδωσε διαταγή να μη μείνει τίποτα όρθιο στη Θήβα (τόπο καταγωγής του ΠΙΝΔΑΡΟΥ) έκαμε μία και μόνη εξαίρεση:

- «Πινδάρου του μουσοποιού την στέγην μη καίετε», διέταξε ο μεγάλος στρατηλάτης.

◆ Ρώτησαν κάποτε το ΔΙΟΓΕΝΗ:

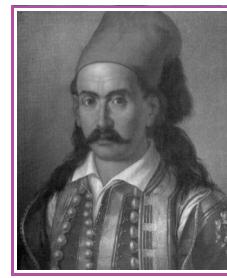
- Ποιο απ' τα θηρία δαγκώνει δυνατότερα;
- Από μεν τα άγρια ο συκοφάντης, από δε τα ήρεμα ο κόλακας, απήντησε ο φιλόσοφος.

◆ Πριν φτάσει στο Καρπενήσι, ο ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ (απ' τους επιφανέστερους ήρωες του 1821), πέρασε απ' το μοναστήρι του Προυσσού. Μπήκε στην εκκλησία, έκαμε το σταυρό του και βγαίνοντας τράβηξε το πουγγί του και τόδωσε σ' έναν καλόγερο.

- Πάρτα να τα μοιράσεις στους φτωχούς για την ψυχή του Μάρκου Μπότσαρη, είπε.

Ο καλόγερος δεν τον γνώριζε προσωπικά. Είχε όμως ακούσει για τον θρυλικό πολέμαρχο. Έτσι ρώτησε παραξενεμένος:

- Τί; Πέθανε ο ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ;
- Όχι... πηγαίνει όμως να πεθάνει, είπε ο Σουλιώτης.
- 'Έξω απ' το Καρπενήσι σκοτώθηκε, αργότερα πολεμώντας γενναία

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τα παρακάτω δημοτικά τραγούδια μεταφέρονται από το στόμα του ανεξάντλητου και εκλεκτού συγχωριανού μας κ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΙΑΝΟΠΙΤΗ.

ΓΥΡΑΝ Τ' ΑΠΟΣΚΙΑ

Γύραν τ' απόσκια γύρανε
Λελούδα μ' στην αυλή σου
και συ λελούδα μ' άργησες
στο μύλο μη πηγαίνεις
γιατί είναι νιος ο μυλωνάς
κι αραχνοπασταλιάρης
παίρνει για ξάι τ' άλογο
φιλεί τα μαύρα μάτια.
(Τσάμικος)

ΤΟΥ ΔΗΜΑΚΗ

Εψές καβάλα διάβαινα
στο μνήμα του ΔΗΜΑΚΗ
κι ακούω το μνήμα να βογκά
να βαριαναστενάζει:

Τί έχεις Δήμο μ' και βογκείς
και βαριαναστενάζεις;
μην ειν' το χώμα σου βαρύ
και τον νερό σου κρύο;

Δεν ειν' το χώμα μου βαρύ
και το νερό μου κρύο
η συντροφιά με πρόδωσε
παιδιά μου, παιδιά μου.
(Συρτός)

ΤΟ ΜΑΡΓΙΟΛΙΚΟ

Για ιδέστε το μαργιόλικο
τ' αναθεματισμένο
πως βάζει το φεσάκι του
σαν νάναι μεθυσμένο

Μ' αυτό δεν είναι μέθυσμα
μουιδέ κρασοπιωμένο
αγάπη το βαλάντωσε
κι είναι βαλαντωμένο
και σέρνει το φεσάκι του
σα νάναι μεθυσμένο.
(του τραπεζιού)

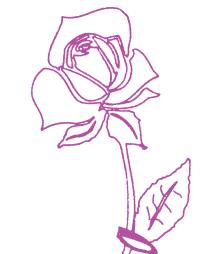
ΟΙ ΚΑΜΠΟΙ ΕΠΡΑΣΙΝΗΣΑΝ

Οι κάμποι επρασίνησαν
εβγήκαν τα λουλούδια
και συ δεν βγαίνεις να σε ίδω
αγάπη μου καινούρια.

Τον ταμπουρά μου έσπασα
κόρη μου στην αυλή σου
για ένα φιλί π' δεν μου δώσε
αυτή η αδελφή σου.

Τον ταμπουρά κι αν έσπασα
εσύ θα μετανιώσεις
εσύ θα ψάχνεις να με βρεις
αγάπη να μου δώσεις.

Το άλογο το γρήγορο
δεν βόσκει σε λιβάδι
κι η όμορφη η κοπελιά
δε ζει μ' άλλο παλικάρι
(Συρτός)

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- ◆ Από ρόδο βγαίνει αγκάθι, κι από αγκάθι βγαίνει ρόδο.
- ◆ Θέλει να τόχει η κούτρα σου να κατεβάζει ψείρες.
- ◆ Η τιμή, τιμή δεν έχει και χαράς τον που την έχει.
- ◆ Ούτε μέλι φάγαμε, ούτε η κοιλιά μας κόφτει.
- ◆ Δυο λαγούς αν κυνηγάς κανέναν δεν θα πιάσεις.
- ◆ Με τον ήλιο τα βγάζουν, με τον ήλιο τα μπάζουν. Τί έχουν τα έρμα και ψωφάν;
- ◆ Νάμουνα νιος να ήξερα και γέρος να μπορούσα.
- ◆ Όποιος αγάλια περπατάει, πολύ μακριά πηγαίνει.
- ◆ Κάθισε στραβά και μίλα ίσια.
- ◆ Όλοι μιλάν για τ' άρματα κι ο Μήτρος για την πίτα.

ΕΤΣΙ ΑΝΤΕΞΑΝ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

-Έμεινε «στήλη άλατος»

Η φράση προέρχεται απ' την Παλαιά Διαθήκη (Γεν, 10,24) όπου πειργράφεται η καταστροφή των Σοδόμων.

Η γυναίκα του Λωτ, παρά τη σαφή προειδοποίηση του Θεού γύρισε προς τα πίσω για να δει την καταστροφή. Μόλις όμως γύρισε έγινε «στήλη άλατος».

Σήμερα χρησιμοποιούμε τη φράση όταν θέλουμε να πούμε για κάποιον ότι έμεινε άφωνος, άναυδος, ακίνητος.

-Κροκοδείλια δράκρυα...

Σύμφωνα με την αρχαία παράδοση ο κροκόδειλος προκειμένου να προσελκύσει ανθρώπινα θύματα κλαψουρίζει σα μικρό παιδί. Σήμερα όταν νομίζουμε πως κάποιος κλαίει υποκριτικά ή έχει γενικά μια έκφραση ψεύτικης συμπόνιας που οφείλεται σε ιδιοτέλεια ή γίνεται κατά συνθήκη, λέμε: Αυτός χύνει «κροκοδείλια δάκρυα».

ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΦΡΑΣΕΙΣ

-Να γίνει του θυκο σ' μουτλάκ! :Να γίνει το δικό σου ντε και καλά.

-Θε σε ξομπλιάζει ο κόσμος : Θα σε μιμείται κοροϊδευτικά ο κόσμος.

-Ρούπωσε! Έφαγε πολύ και φούσκωσε.

- Γεννήθηκε σιμά σε μια πατλιά. : Γεννήθηκε πλάι σ' ένα μεγάλο βάτο.

-Τα πήρες σιβάρνα : Τα ισωπέδωσες, τα περέσυρες.

-Είναι σαν τσιούλα : Είναι σαν προβατίνα με μικρά και όρθια αυτιά.

-Είναι αυτός ένας νταμαχιάρης...! : Είναι αυτός ένας αχόρταγος, ή απότομος...

-Ταχιά θα δούμε τί θα γίνει : Αύριο θα δούμε τί θα γίνει.

-Τσιάζω για νερό : Έχω μεγάλη επιθυμία για νερό.

-Χούχλαξε το νερό : Έβρασε το νερό.

E. Οικονόμου

ANAZHTONTAS TIS RIZES MAS Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΚΑΙ Ο ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ

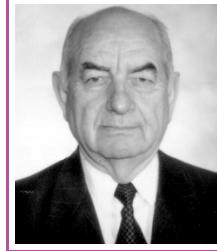
**Tou Δημ. Γ. Κουτρούμπα, Ιστορικό
Επ. Γεν. Επιθεωρητή Μ.Ε.**

Ασφαλώς όλοι δοκιμάσαμε τους νυγμούς των εθνικών μας αισθημάτων με το λεγόμενο «Μακεδονικό ζήτημα», με το οποίο έθεσαν σε κίνδυνο την ακεραιότητα της Πατρίδας μας ξένοι παράγοντες. Συνέπεσε μάλιστα στο Μακεδονικό αυτό ζήτημα με τη συμπλήρωση 100 ετών από το θάνατο του Μακεδονομάχου Παύλου Μελά. Για το λόγο αυτό έγινε σκέψη να παρουσιασθούν μερικά ιστορικά στοιχεία σχετικά με τον εθνικό εκείνο αγώνα για την απελευθέρωση της Μακεδονίας μας και για τον ηρωικό Μακεδονομάχο ανθυπολοχαγό Παύλο Μελά. Ως γνωστό τα εδαφικά όρια του πρώτου εκείνου Ελληνικού Βασιλείου, που καθορίσθηκαν με το πρωτόκολλο του Λονδίνου το 1830 και έφθαναν λίγο πιο πάνω από τη Λαμία, δεν περιέλαβαν στο ελεύθερο έδαφος την Κρήτη, τη Θεσσαλία, την Ήπειρο, τη Μακεδονία και άλλα εδάφη. Οι υπόδουλοι Έλληνες των Ελληνικών αυτών εδάφων συνέχισαν τη βασανισμένη ζωή τους κάτω από το βαρύ Τουρκικό ζυγό. Δεν σταμάτησαν όμως τον απελευθερωτικό αγώνα τους μέχρις ότου αποκτήσαν την πολυπόθητη λευτεριά τους.

Έγιναν τέτοιοι αγώνες σε συνεργασία με τους Έλληνες αδελφούς τους του πρώτου εκείνου μικρού Ελληνικού κράτους. Το 1854, το 1866-69 και το 1878 οι πολεμικές συγκρούσεις έλαβαν μεγάλη έκταση. Ο τελευταίος μάλιστα αγώνας στην Ανατολική κυρίως Θεσσαλία από τον Δομοκό μέχρι την Αγιά Λαρίσης και πέραν απ' αυτήν είχε και καρποφόρα αποτελέσματα και με απόφαση του Συνεδρίου του Βερολίνου επί Βίσμαρη το 1881 απελευθερώθηκε η πατρίδα μας με όλη τη Θεσσαλία και μέρος της Ήπειρου. Ήταν η δεύτερη αύξηση του Ελληνικού κράτους ύστερα από την παραχώρηση των Ιονίων Νήσων από τους Άγγλους το 1864. Επακολούθησε η αποχής προσπάθεια του 1897, που κόστισε τόσο στην πατρίδα μας και διέλυσε ουσιαστικά το εθνικό όνειρο της Μεγάλης Ιδέας. Στις αρχές του 20ου Αιώνα όμως, δηλαδή μετά το 1900 οι Βαλκανικοί λαοί άρχισαν να κινούνται δραστηριότερα όχι μόνο για την απελευθέρωσή τους από τον Τουρκικό ζυγό, αλλά και για την επέκταση της επιρροής τους επί των Ελληνικών εδαφών της Μακεδονίας και τη διέξοδό τους προς το Αιγαίον. Ιδιαίτερα οι Βούλγαροι συγκρότησαν ανθελληνικότατες συμμορίες (τους αιμοβόρους κομιταζήδες που έσφαζαν ευκατάστατους Έλληνες υπόδουλους, έκαιγαν εκκλησίες, κατέστρεφαν νεκροταφεία, έκλειναν σχολεία συνήθως με την ανοχή των Σουλτανικών αρχών. Τότε συγκροτήθηκαν στην Αθήνα διάφορες Πανελλήνιες εταιρίες και Εθνικοί Σύλλογοι, που αποφάσισαν να ενισχύσουν την αντίσταση των υποδούλων της Μακεδονίας με διάφορους τρόπους. Εκτός των άλλων αποφασίστηκε να αποσταλούν εθελοντικά σώματα αξιωματικών για τη συγκρότηση ομάδων εκδιώξης των Κομιταζήδων. Προχώρησαν τότε για τη Μακεδονία οι λοχαγοί πεζικού Αναστάσιος Παπούλιας, Αλεξ. Κουτούλης, ο υπολοχαγός Γεώργ. Κολοκοτρώνης και ο ανθυπολοχαγός πυροβολικού Παύλος Μελάς με άλλους συνοδούς. Φθάνοντας αυτοί οι Μακεδονομάχοι στη Μακεδονία πλαισιώθηκαν και με εντόπιους αγωνιστές παλαίοντας με μύριες δυσκολίες μέσα σε βάλτους και σε σπηλιές για να διασώσουν τον Ελληνισμό της Μακεδονίας.

Ο Παύλος Μελάς, γόνος σημαντικής οικογένειας εμφορούμενος από ένθερμο πατριωτικό ζήλο, σε ηλικία 34 ετών εγκατέλειψε την αγαπημένη σύζυγό του Ναταλία και τα παιδιά του Μίκη και Ζωή, καθώς και μια λαμπρή σταδιοδρομία και με το φευδώνυμο Μίκης Ζέζας πρωτοστάτησε στο Μακεδονικό αυτόν αγώνα. Με τη φιλοπατρία του και τον ηρωισμό του απέβη σύμβολο του Μεγάλου εκείνου Αγώνα που κατέληξε στην νικηφόρα προέλαση του Ελληνικού στρατού το 1912-13. Ήταν ήδη ήρωας από την εισαγωγή στη Σχολή Ευελπίδων, οπότε έγραφε στο ημερολόγιό του «...Θέλω να υπηρετήσω την πατρίδα και δ' αυτήν να αποθάνω. Καμιά δυσκολία δε θα με σταματήσει. Συνεργάστηκε και με τον άλλον εκείνον ηρωικό Μητροπολίτη Καστοριάς Γερμανό Καραβαγγέλη και με όλους τους συγχρόνους του Μακεδονομάχους και έγινε ίνδαλμα φιλοπατρίας, πιστός στο Θεό, στην Πατρίδα και σε κάθε ωραίο, ευγενικό και δίκαιο. Στις 13 Οκτωβρίου 1904 προδόθηκε και πληγώθηκε θανάσιμα και έσβησε η ζωή του στη σκλαβωμένη ακόμα Μακεδονία.

Ο θάνατός του συγκινεί ακόμη και σήμερα τους Έλληνες. Γι' αυτό και ο μεγάλος ποιητής μας Κωστής Παλαμάς έγραψε τότε «Σε κλαίει λαός. Πάντα χλωρό να σειέται το χορτάρι, στον τόπο που σε πλάγιασε το βόλι, ω παλικάρι».

Ο ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΜΑΣ

ΑΝΔΡ. ΣΙΑΦΑΚΑΣ Ο ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ΗΡΩΑΣ

**Tou A. H. Καψιώτης
Ιστορικός Συγγραφέας**

«αγαπημένη μου πατρίδα προσπαθώ να μην σε πονέω ποτέ· δεν στάθηκα στα μικρά και τα πρόσκαιρα γιατί αυτά σε δηλητηριάζουν».

Ο ΑΝΔΡΙΤΣΟΣ ΣΙΑΦΑΚΑΣ Γεννήθηκε στη Μπούφλιανη κοντά στη Σπερχία και λεγόταν Καραδήμας. Το 1773, έφυγε και εγκαταστάθηκε στην Αρτοτίνα για διαφορές με τους Τούρκους. Το προσωρινό τότε κράτος τον είχε εμπιστευθεί και κράτησε τις κορυφογραμμές της Γραμμένης Οξιάς, δηλαδή τον φράχτη προς τα περάσματα για την Πελοπόννησο. Ένας φόβος είχε κυριεύει το λαό της Ρούμελης και των Κραβάρων. 5000 Τουρκαλβανοί του Σελιχτάρ Πασά και του Αλή Πασά, προχώρησαν προς την Γραμμένη Οξιά που βρίσκεται κοντά στο Γαρδίκι Ομιλαίον και Κυριακοχώρι. Από στόμα σε στόμα διαδίδουν τις σφαγές που κάνουν οι εχθροί της πατρίδας. Μοναχά μια ελπίδα υπήρχε, ένα όνομα του καπετάν Σιαφάκα. Χάριν του Σιαφάκα οι Έλληνες κρατούσαν γερά την Γραμμένη Οξιά και την Αλογόβρυση. Οι 5000 τουρκαλβανοί δεν έσπασαν νικήθηκαν κατά κράτος (Ιούνιος 1825) η Πελοπόννησος είχε σωθεί από το Σιαφάκα. Η πείνα μεγάλη, οι κάτοικοι των Κραβάρων και της Ρούμελης πέθαιναν από πείνα. Βελανίδια και καλαμπόκι από τους σπόρους της σκούπας έτρωγαν, δυστυχία απ' άκρο σε άκρο. Την κατάσταση έσωσε ο Ανδρίτσος Σιαφάκας σφάζοντας αγελάδες και άλλα ζώα. Με το ζουμί τάζαν τους γέρους και με το κρέας τα παιδιά και τους αρρώστους.

Ήλθε όμως το τέλος του. Ο Αλή Πασάς και Σεχεχτάρα δεν μπορούσαν να διασκεδάσουν την πανωλεθρία των από τον Σιαφάκα. Τότε μπήκε η προδοσία, βρέθηκαν οι 2 προδότες ένας από την παλαιά Κατούνα ο Δυώτης εφημερίς «Αιών» 24-6-1844). Αυτός ο Δυώτης οδήγησε τον καπετάν Σιαφάκα στο χαλασμό. Δηλαδή να τον περάσει στα Άγραφα που δεν γνωρίζει το τόπο. Όταν έφθασαν στη ράχη εκεί που βρισκόταν το μοναστήρι στην Ταρζάνα του άλλαξε το δρόμο και τον πήγαινε από τα λαγκάδια, η θέση Κουμάσια. Εκεί τον περίμενε ο μεγάλος προδότης, φίλος και βλάμης του ο Σωτήρης Στράτος, ήταν ένας σύνδεσμος εκεί κρυμμένο έριξε τρεις του φεκιές και βάρεσε τον καπετάν Σιαφάκα. Το λιοντάρι της Ρούμελης. Λάβωσαν όμως και τον προδότη Δυώτη, που τους είπε: Γιατί δεν πρόσεχαν ο Σωτήρης Στράτος (Τουρκοσωτήρης) και οι φίλοι του «Βαρέσαμε το λεβέντη και ήθελες να λυπηθούμε σένα τον προδότη....». εφημ. «Αιών» 24-6-1844. Τον έθαψαν εκεί στην Τατάρνα, στο μετόχη του Αγιώρηγ. Ο θάνατός του πάγωσε την κλεφτουριά των Αγράφων και της Ρούμελης. Η προδοσία πέτυχε να θάψει μια ακόμη φορά την Ελλάδα. Κοντά στο Σιαφάκα υπηρέτησαν και 2 Καϊτσιώτες 1817-1827. Ο Γιαννάκης Καϊτσιώτης και Αποστόλης, αδελφός του, από την Κάτω Παναγιά. (Αλεξανδρής σελίς 109 από το αρχείο Ανδ. Σιαφάκα), ως και άλλοι της περιοχής μας. Η λαϊκή μούσα θρήνησε το Σιαφάκα ως εξής:

«...Νύχτα και μέρα περπατά δρόμους και μονοπάτια μονάχα στην Τατάρνα έφθασε, στην εκκλησιά εμπήκε έταξε χρυσοκάντηλο να φέρει να κρεμάσει.

Να φθάσει πέρα στ' Άγραφα που χει δικούς του φίλους, και είχε φίλο γκαρδιακό τον καπετάν Σωτήρη,

φίλοι από μικρά παιδιά, και βλάμη στο Βαγγέλιο....

Και τί τα θέλαν τα φιλιά και τα γλυκά τα λόγια;....

Την άλλη μέρα πέσανε τρία πικρά τουφέκια,

εκεί που τρώγαν κι έπινα με το Σωτήρη Στράτο...

Ψηλή φωνίτσα έβγαλε με ματωμένη γλώσσα: Βλάμη γιατί με σκότωσες, με πήρες στον λαιμό σου;

Λόγκοι Βαΐστε τα κλαριά, βουνά χαμηλωθείτε.

Να πάει στη μάνα μου η φωνή στη δόλια μου γυναίκα.

Να πάει και κατά τα Άγραφα και στις Οξιάς λημέρια..

Και σου αγέρα πάρετη να μάθη ο κόσμος όλος

Να μάθη πως εγγύτωσα απ' των Τούρκων τα χέρια

και μ' έφαγε ο βλάμης μου ο άπιστος Σωτήρης».

Αχ αυτή η προδοσία, ο μεταξύ μας φθόνος, η αλληλοφαγωμάρα. Μας κατάστρεψε, μείναμε στις μικρόττες, παραμερίσαμε τα μεγαλεία της φυλής μας, πουλάμε χαλκό μαζί με χρυσάφι, ένας λαός ανάδελφος, μοναδικός στον κόσμο, αλλά με μεγάλα ελαττώματα. Εάν αυτά εξέλειπαν ή άλλος θα κυβερνούσε τον κόσμο. Επειδή η εφημερίδα δεν έχει μεγάλο χώρο θα έγραφα και για όλους τους κλέφτες της περιοχής οι οποίοι πολέμησαν με τον Σιαφάκα. Τον Βαλτινό, Κοντογιάννη, Ζαχαράκη, και άλλους οι οποίοι πέρασαν στην αφάνεια. Δεν λείπουν όμως απ' το δευτέριο του Θεού.

Χριστούγεννα στο χωριό μας. Χτες και σήμερα

Δημήτρης Μπουλούζος του Γιωργούπη

Tα Χριστούγεννα έφτασαν και είναι η κατ' εξοχήν γιορτή αγάπης, προσφοράς προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο αλλά και ξεκούρασης, ανάπauλas από τα προβλήματα και τις εντάσεις της καθημερινότητας, διασκέδασης και επικοινωνίας.

Αυτές τις μέρες όλοι εμείς που ζήσαμε τα παιδικά μας χρόνια στο χωριό και που διατηρούμε ζωντανές ακόμα τις ρίζες και τις αναμνήσεις μας πλημμυρίζουμε από ανάκατα συναισθήματα χαράς, λύπης, μελαγχολίας, θυμόμαστε τα ανέμελα παιδικά μας χρόνια, αγαπημένα πρόσωπα ζώντα και τεθνεώτα, στιγμές και γεγονότα από τις μέρες εκείνες.

Τι γινόταν άραγε τις μέρες αυτές στο χωριό μας, πως περνούσε ο κόσμος τα χρόνια τα παλιά; Θα φροντίσω να σας μεταφέρω μερικές εικόνες από τα χρόνια εκείνα, τότε που το χωριό μας έσφυζε από ζωή, που όλα τα σπίτια ήταν ανοιχτά όπως και οι καρδιές των ανθρώπων.

Κατ' αρχήν όλοι οι ανά την Ελλάδα ξενιτεμένοι υπακούοντας λες σε μυστικό πρόσταγμα άφηναν τις δουλειές τους και έδιναν όλοι το πάρον αυτές τις μέρες, παρόλο που η ταλαιπωρία ήταν μεγάλη γιατί το μοναδικό μεταφορικό μέσον ήταν το τραίνο.

Τώρα, στο χωριό ο κάθε νοικοκύρης είχε κάνει το κουμάντο του. Είχε φροντίσει όλη την χρονιά να θρέψει και να παχύνει τον χοίρο τον οικόσιτο τον σιτευτό και την παραμονή ή ανήμερα των Χριστουγέννων έρχονταν η στιγμή της «θυσίας», της σφαγής δηλαδή του γουρουνιού και λέω θυσίας γιατί η νοικοκυρά του σπιτιού θυμιάτιζε το σφαγμένο γουρουνί και έριχνε μετά στη «σφαγή» δηλαδή στην πληγή που είχε ανοιχτεί στο λαιμό του σφαγμένου ζώου τα κάρβουνα και το θυμιάμα και του έβαζε στο στόμα ένα κρεμμύδι. Το γουρούνι ήταν μεγάλο κεφάλαιο για το κάθε σπίτι, γιατί έβγαζε πρώτα από όλα το «λάδι» της χρονιάς και μην γελάσετε, ναι η λιωμένη λίπα που έβγαινε από το λίπος του γουρουνιού ήταν το λάδι για το κάθε σπίτι γιατί ως γνωστόν στο χωριό μας όπως και σε πολλά ορεινά χωριά δεν ευδοκιμεί η ελιά. Και ο πιο ευτυχισμένος και τυχερός νοικοκύρης ήταν εκείνος που έβγαζε τα περισσότερα ντενεκέδια λίπα. Αυτήν και μόνον αυτήν χρησιμοποιούσαν οι νοικοκυρές για μαγείρεμα, τηγανισμα, πίτες. Έπειτα το κρέας. Άλλο το πάστωναν, άλλο το μαγείρευαν, άλλο το έκαναν σουβλιμάδα, άλλο το έφτιαχναν λουκάνικα. Ακόμη, από το παχύ έντερο του γουρουνιού, τα εντόσθια και μπλουγούρι (χοντροκομένο σιτάρι) έφτιαχναν τα μπουμπάρια έδεσμα παραδοσιακό να το τρώει η μάνα και του παιδιού να μην δίνει που λέει ο λόγος. Επίσης από τις τσιγαρίθρες (τα υπόλοιπα ξυγκάκια που έμεναν από το λιώσιμο του λίπους) και από το λίγο κρέας που είχε μείνει στα κόκαλα του χοιρινού μετά το ξεπάστωμα έφτιαχναν οι νοικοκυρές τον πασπαλά σαν να λέμε σήμερα μπέικον. Ανήμερα του Χριστού λοιπόν μαζί με το λιώσιμο της λίπας που γινόταν σε μεγάλα χαλκωμάτινα καζάνια σε κάθε σπίτι, ψήνονταν και η παραδοσιακή σουβλιμάδα, και μοσχομύριζε όλο το χωριό τσίκνα.

Ακόμα, οι μεγάλοι, μέσα στα πλαίσια των επισκέψεων στους εορτάζοντες και τις εορτάζουσες, δεν έχαναν την ευκαιρία να διασκέδασουν, να γλεντήσουν και να επικοινωνήσουν, εξ άλλου κρασί και μεζές υπήρχαν σε αφθονία και αυτό ήταν αρκετό. Επίσης οι μαγαζάτορες του χωριού φρόντιζαν να φέρουν όργανα και οι πιο μερακλήδες επιδείκυναν τις χορευτικές τους ικανότητες και ξεφάντωναν οι παρέες όμορφα και ωραία μέχρι το πρωί. Ήταν και το χαρτοπαίγνιο. Οι μανιώδεις χαρτοπαίχτες του χωριού μας του έδιναν και καταλάβαινε αυτές τις μέρες.

Εμείς τώρα τα παιδιά είχαμε κατ αρχήν 15 μέρες ξεγνοιασίας λόγω των παύσεων. Είχαμε ακόμη και μια επικερδή επιχείρηση μπροστά μας, τα κάλαντα Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς, Σταυρού, Φώτων, Αη- Γιαννιού. Είπαμε όλα τα σπίτια ήταν ανοιχτά, και ξεκινάγαμε ο καθένας με την παρέα του ή μόνος του, αξημέρωτα, να πούμε τα κάλαντα και να εισπράξουμε δεκάρα, εικοσάρα, πενηνταράκι, φράγκο, δίφραγκο και φασούλι το φασούλι γεμίζει το σακούλι κάναμε και εμείς την μπάζα μας και ήμασταν για λίγες μέρες αυτοδύναμοι στις αγορές μας. Ιδιαίτερα των Φώτων που είναι παραμονή της Αγίας Γιαννιού παίρναμε ο καθένας από ένα κουδούνι μαζευόμασταν σε παρέες και μόλις νύχτωνε πηγαίναμε να τραγουδήσουμε τους Γιαννηδες και τις Γιαννούλες που ήταν το μισό χωριό και τους λέγαμε το τραγούδι αφέντη Γιάννη πρόδρομε μεγάλο είν' το όνομά σου, πόσες φορές αφέντεψες και πάλι αφέντης είσαι .....κλπ.

Και βέβαια όλοι μαζί μικροί και μεγάλοι πηγαίναμε ανήμερα των Χριστουγέννων στην δική μας εκκλησία τον Αγίο Νικόλαο να εκκλησιαστούμε και να κοινωνήσουμε.

Όλες αυτές οι εκδηλώσεις εξέπειμπαν μια μαγεία και μια μοναδικότητα γιατί οι άνθρωποι εκείνης της εποχής (ντόπιοι και ξενιτεμένοι) ήταν ελεύθεροι, αθώοι, ειλικρινείς, ανοιχτόκαρδοι, ανέμελοι, και αυτάρκεις και δεν ήταν αγχωμένοι και σκεπτικοί ούτε λειτουργούσαν με κριτήριο το συμφέρον και το κέρδος όπως λειτουργούμε εμείς σήμερα.

Σήμερα το χωριό μας αυτές τις μέρες είναι έρημο και τίποτα δεν θυμίζει τις παλιές καλές μέρες. Βέβαια γιατί το κατάντημα φρόντισε και η πολιτεία με την αδιαφορία της. Οι λίγοι μόνιμοι κάτοικοι στην πλειοψηφία τους μεστήλικες και υπερήλικες κλείνονται από νωρίς στα σπίτια τους απελπισμένοι και πικραμένοι, ίσως γιατί αναπολούν και αυτοί την παλιά αίγλη και ζωντανία του χωριού μας τις μέρες αυτές. Τα μαγαζιά κι αυτά άδεια. Στην εκκλησία οι άνθρωποι λιγοστοί. Τα παιδιά που παίζουν τα κάλαντα κι αυτά λιγοστά. Τα σπίτια τα περισσότερα κλειστά.

Και εμείς οι ξενιτεμένοι στις μεγαλουπόλεις παρόλο που οι αποστάσεις εκμηδενίστηκαν, παρόλο που όλοι έχουμε από ένα και πολλούς από δύο αυτοκίνητα, γίναμε αστοί, αλλάξαμε πλέον νοοτροπία, βολεμένοι στα ζεστά μας διαμερίσματα, πάψαμε πια να δίνουμε το παρόν αυτές τις μέρες στο χωριό μας και αρκούμαστε σε φτηνιάρικες προκάτ διασκεδάσεις και σε ένα ξερό τηλεφώνημα για να πούμε στερεότυπες ευχές στους δικούς μας ανθρώπους νομίζοντας ότι έτσι εκπληρώσαμε το χρέος μας απέναντι τους, απέναντι στο χωριό μας.

Βέβαια κάποιοι θα προλάβουν να πουν ότι αυτά είναι ρομαντισμοί αδυναμίες και ίσως βλακείς, ότι τα πράγματα άλλαξαν, ότι ο κόσμος πάει μπροστά. (Άραγε πάει μπροστά;) Εγώ θα τους απαντήσω ότι είμαι ευτυχής που γεννήθηκα και μεγάλωσα στο χωριό που έζησα και ζυμώθηκα είδα και συμμετείχα αισθάνθηκα και μπολιάστηκα με όλα αυτά.

Τελειώνοντας, εύχομαι σε όλους τους απανταχού Καϊτσιώτες χρόνια πολλά και ευτυχισμένα και χαρούμενος και με υγεία ο καινούριος χρόνος και του χρόνου στις πατρογονικές μας εστίες και αφιερώνω στις μερακλούδες Καϊτσιώτισες νοικοκυρές, ένεκα των ημερών, 2 συνταγές μια για μπουμπάρια και μία για πασπαλά.

Μπουμπάρια παραδοσιακά

- υλικά γουρουνιού (όλη)
- καρδιά γουρουνιού (όλο)
- σπλήνα (λίγη)
- πνευμόνι
- συκώτι (λίγο)
- Το παχύ έντερο του γουρουνιού, πράσο 2 κιλά, αλάτι, πιπέρι, ρίγανη.
- Μπλουγούρι (χοντροκομένο σιτάρι)

Εκτέλεση:

Πλένουμε πολύ καλά το παχύ έντερο και το γυρίζουμε με ένα αδράχτι έτσι ώστε το λίπος να είναι προς τα μέσα.

Βράζουμε λίγο τα εντόσθια και τα ψιλοκόβουμε στο κούτσουρο με ένα μπαλαταδάκι.

Ρίχνουμε στο πράσο το τσιγαρίζουμε. Αφού τσιγαριστεί καλά και φύγουν τελείως τα υγρά, ρίχνουμε μέσα τα ψιλοκομένα εντόσθια. Ρίχνουμε αλάτι, πιπέρι, λίγο ρίγανη και εάν θέλουμε λίγη σάλτσα ντομάτας διαλυμένη στο νερό.

Τέλος ρίχνουμε το μπλουγούρι (και όπου δεν υπάρχει μπλουγούρι βάζουμε ρύζι, αλλά δεν είναι το ίδιο πράγμα) και τα ανακατεύουμε όλα μαζί να τσιγαριστούν λίγο.

Κατεβάζουμε το καζάνι από τη φωτιά, παίρνουμε τα πλυμένα έντερα και με ένα χωνί τα γεμίζουμε με τη γέμιση.

Αφού τα γεμίσουμε όλα, τα τοποθετούμε σε ένα ταψί το ένα δίπλα στο άλλο και ρίχνουμε νερό περίπου μέχρι τη μέση του ταψιού, ανάβουμε το φούρνο τα βάζουμε μέσα και τα αφήνουμε να ψηθούν και σταν σωθεί το νερό τα βγάζουμε και τα γυρίζουμε ανάποδα για να ροδίσουν και από κάτω.

Αφού ροδίσουν και ψηθούν καλά, τα βγάζουμε τα αφήνουμε λίγο να κρυώσουν και καλή μας όρεξη.

Πασπαλάς:

υλικά:

- τσιγαρίθρες, 2 κιλά περίπου είναι τα μικρά κομματάκια κρέατος και λίπους που μένουν από το λιώσιμο της λίπας).
- Τα κόκαλα του γουρουνιού, μετά το ξεπάστωμα που γίνεται για τα λουκάνικα.

Το κεφάλι του γουρουνιού.

Πράσο, αλάτι, πιπέρι, ντομάτα,

Εκτέλεση:

Αφού ξεπαστώσουμε το χοιρινό, ρίχνουμε στο καζάνι τα κόκαλα μαζί με το κεφάλι του χοιρινού (το οποίο το έχουμε γδάρει και πλύνει καλά) για να βράσουν.

Αφού βράσουν καλά, τα βγάζουμε, τα ξεκαλίζουμε όλα και κόβουμε το κρέας που βγάζουν σε μικρά κομμάτια (κυβάκια).

Κόβουμε το πράσο, το τσιγαρίζουμε με λίπα ώσπου να φύγουν τελείως τα υγρά.

Έπειτα ρίχνουμε τα κομμένα κρέατα και τις τσιγαρίθρες μέσα προσθέτουμε αλάτι πιπέρι, ντομάτα διαλυμένη σε λίγο νερό και τα τσιγαρίζουμε ανακατεύοντας τα καλά για να μην έχουν καθόλου υγρά.

Κατόπιν τα βγάζουμε και τα τοποθετούμε σε ένα ταψί για να κρυώσουν.

Όταν κρυώσει ο πασπαλάς γίνεται ένα σώμα, σαν ζαμπόν.

Από το ταψί λοιπόν κόβουμε όσο θέλουμε.

Μπορεί να φαγωθεί και έτσι αλλά μπορούμε να ρίξουμε στο τηγάνι ένα κομμάτι και αφού τηγανιστεί λίγο να ρίξουμε μέσα και αυγά και να γίνει μια ωραία ομελέτα!

ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Γράφει και επιμελείται η Αθανασία Οικονόμου

Τι είναι και πως εκδηλώνεται η Γαστρο-Οισοφαγική Παλινδρομική Νόσος (ΓΟΠΝ);

Τι είναι και πως εκδηλώνεται η Γαστρο-Οισοφαγική Παλινδρομική Νόσος (ΓΟΠΝ);

ΓΟΠΝ, όπως λέει και η λέξη, είναι η νόσος που προκαλείται από τη συχνή παλινδρόμηση (μετακίνηση προς τα πάνω) υγρών του στομάχου στον οισοφάγο, που είναι ο σωλήνας που μεταφέρει τις τροφές από το στόμα στο στομάχι.

Όσοι πάσχουν από ΓΟΠΝ συνήθως αισθάνονται κάψιμο πίσω από το στήθος ή ψηλά στο στομάχι, ίσως ξυνά υγρά να ανεβαίνουν από το στομάχι προς τα πάνω ή σπανιότερα νούνθουν μία τάση για εμετό. Τα συμπτώματα αυτά χαρακτηρίζονται σαν «συμπτώματα παλινδρόμησης», συχνά εμφανίζονται ή χειροτερεύουν μετά το φαγητό και μπορεί να διαρκέσουν αρκετές ώρες. Μερικές φορές εμφανίζονται στην κατάκλιση ή στη διάρκεια του ύπνου. Κάψιμο στο στήθος ή ξυνά υγρά στο στόμα μπορεί βέβαια να έχουμε όλοι μας μερικές φορές, συνήθως μετά από μεγάλα γεύματα ή κατανάλωση αρκετών αλκοολούχων ποτών. Όταν όμως τα συμπτώματα αυτά εμφανίζονται δύο ή περισσότερες ημέρες την εβδομάδα, τότε η διάγνωση της ΓΟΠΝ είναι πολύ πιθανή και τα άτομα αυτά θα πρέπει να συμβουλεύονται το γιατρό τους.

Μπορεί όσοι πάσχουν από ΓΟΠΝ να έχουν σοβαρότερα ή άλλα περιέργα συμπτώματα;

Εκτός από κάψιμο στο στήθος, ξυνά υγρά ή άλλα συμπτώματα παλινδρόμησης, όσοι πάσχουν από ΓΟΠΝ μπορεί επίσης να έχουν: πόνο πίσω από το στήθος που δεν οφείλεται σε καρδιακή πάθηση, η οποία πρέπει πάντοτε να αποκλείεται άμεσα από καρδιολόγο, εμετό με ή χωρίς αίμα, δυσκολία στη δίοδο της τροφής από τον οισοφάγο στο στομάχι, αίσθημα πνιγμού που διακόπτει τον ύπνο, απώλεια βάρους, βραχνάδα, κρίσεις με έντονο ξηρό βήχα και δυσκολία στην αναπνοή.

Τα περιέργα αυτά συμπτώματα, που μπορεί να χαρακτηρισθούν ως «συμπτώματα αυξημένου κινδύνου», κατά κανόνα δείχνουν σοβαρότερη μορφή ΓΟΠΝ και τα άτομα αυτά θα πρέπει να συμβουλεύονται αμέσως το γιατρό τους.

Πόσο συχνή είναι η ΓΟΠΝ;

Η ΓΟΠΝ είναι ένα πολύ συχνό πρόβλημα. Σε πρόσφατη Ελληνική μελέτη (2002) βρέθηκε ότι συμπτώματα καψίματος ή ξυνών υγρών έχουν περισσότερο από έναν στους τρεις Έλληνες ενήλικες και πολλοί από αυτούς έχουν τυπική ΓΟΠΝ. Η πιθανότητα να αναπτύξουμε παλινδρόμηση υγρών από το στομάχι στον οισοφάγο αυξάνει όσο μεγαλώνει η ηλικία μας και γι' αυτό η συχνότητα της ΓΟΠΝ είναι πολύ υψηλή μετά τα 40-45 χρόνια. Διεθνείς μελέτες έχουν δείξει ότι το πρόβλημα της ΓΟΠΝ είναι υπαρκτό ακόμη και σε παιδιά.

Τί προκαλεί ΓΟΠΝ;

ΓΟΠΝ προκαλείται σε περίπτωση που δεν λειτουργεί ικανοποιητικά (χαλαρώνει συχνά) ο σφιγκτήρας, που βρίσκεται στο κατώτερο σημείο του οισοφάγου και φυσιολογικά επιτρέπει τη δίοδο τροφής ή υγρών μόνον από τον οισοφάγο προς το στομάχι. Τότε, συχνά περιεχόμενο του στομάχου γυρίζει πίσω στον οισοφάγο. Τα υγρά του στομάχου συνήθως είναι πολύ καυστικά γιατί περιέχουν ένα ισχυρό οξύ, το υδροχλωρικό. Το εσωτερικό τοίχωμα του οισοφάγου (ο βλεννογόνος) είναι ευαίσθητο στο οξύ και γι' αυτό παλινδρόμηση υγρών του στομάχου στον οισοφάγο έχει σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση καψίματος ή ξυνών υγρών ή άλλων συμπτωμάτων της ΓΟΠΝ. Εκτός από τα συμπτώματα, η παλινδρόμηση υγρών του στομάχου στον οισοφάγο συχνά προκαλεί ερεθισμό και φλεγμονή (κοκκινίλα) και ίσως

εξελκώσεις (πληγές) του βλεννογόνου του οισοφάγου, που χαρακτηρίζονται σαν «οισοφαγίτιδα». Οισοφαγίτιδα δεν υπάρχει σε όλους τους ασθενείς με ΓΟΠΝ.

Ποια απλά μέτρα μπορεί να βοηθήσουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση της ΓΟΠΝ;

Τα άτομα που έχουν μόνον κάψιμο πίσω από το στήθος ή άλλα συνηθισμένα συμπτώματα παλινδρόμησης και κανένα από τα συμπτώματα αυξημένου κινδύνου, μπορεί να εφαρμόζουν αρκετά απλά, καθημερινά μέτρα τροποποίησης του τρόπου ζωής και διατροφής, ώστε να αποφεύγουν ή να μειώνουν την ένταση των συμπτωμάτων αυτών, όπως:

Η αποφυγή μεγάλων ποσοτήτων φαγητού και υγρών και η λήψη μικρότερων και συχνότερων γευμάτων.

Η αποφυγή τροφών ή ποτών που ευνοούν την παλινδρόμηση, όπως: λιπαρές ή πικάντικες τροφές, ντομάτα, κρεμμύδια, σοκολάτα, καφές, ποτά με ανθρακικό, οινοπνευματώδη, ξηροί καρποί.

Η αποφυγή κατάκλισης για τουλάχιστον δύο ώρες μετά το φαγητό.

Η ανύψωση του πάνω μέρους του κρεβατιού περίπου 20-30 εκατοστά. Η προσθήκη περισσότερων μαξιλαριών δεν βοηθά.

Η απόλυτη αποφυγή καπνίσματος. Το κάπνισμα συμβάλλει με πολλούς τρόπους στην εκδήλωση συμπτωμάτων ΓΟΠΝ και είναι ιδιαίτερα επιβαρυντικός παράγοντας.

Η απολύταια βάρους, αν είναι υπέρβαροι.

Η αποφυγή ένδυσης με στενά ρούχα ή σφικτά δεσμένες ζώνες.

Τι γίνεται όταν τα απλά μέτρα δεν επαρκούν για ανακούφιση από τα συμπτώματα της ΓΟΠΝ;

Συχνά τα απλά μέτρα τροποποίησης του τρόπου ζωής και διατροφής δεν μπορούν εύκολα να εφαρμοσθούν ή ακόμη και αν εφαρμοσθούν δεν έχουν αποτέλεσμα. Τα άτομα που έχουν συνήθη συμπτώματα παλινδρόμησης, που εμφανίζονται περιστασιακά και δεν ανακουφίζονται εφαρμόζοντας όσο καλλίτερα μπορούν τα αρχικά απλά μέτρα αντιμετώπισης, έχουν από την αρχή συχνά (δύο ή περισσότερες ημέρες την εβδομάδα) συνήθη συμπτώματα παλινδρόμησης, έχουν συμπτώματα αυξημένου κινδύνου (πόνο πίσω από το στήθος, αιμορραγία ή αναιμία, δυσφαγία, απώλεια βάρους, αίσθημα πνιγμού στον ύπνο) θα πρέπει να επισκέπτονται αμέσως το γιατρό τους.

Ποιες εξετάσεις πρέπει να γίνουν πριν ξεκινήσει η θεραπεία της ΓΟΠΝ;

Ο γιατρός που εξετάζει ένα άτομο με συμπτώματα ΓΟΠΝ κρίνει ποιες εξετάσεις είναι απαραίτητες να γίνουν πριν αρχίσει η θεραπεία. Συχνά η διάγνωση της ΓΟΠΝ στηρίζεται μόνο στα συμπτώματα και η θεραπεία ξεκινά χωρίς καμία πρόσθετη εξέταση.

Εφόσον υπάρχουν συμπτώματα αυξημένου κινδύνου ή άλλα άτυπα συμπτώματα, ο γιατρός μπορεί να ζητήσει εξετάσεις.

Η συνήθεστη εξέταση που γίνεται σε άτομα με συμπτώματα ΓΟΠΝ είναι η ενδοσκόπηση. Σε αυτή την εξέταση, ένας πολύ λεπτός και εύκαμπτος σωλήνας κατεβαίνει από το στόμα στον οισοφάγο και στη συνέχεια στο στομάχι και το δωδεκαδάκτυλο του εξεταζόμενου. Ο γιατρός παρατηρεί τυχόν βλάβες που υπάρχουν στον οισοφάγο ή το στομάχι και έχει τη δυνατότητα να πάρει και βιοψίες. Η ενδοσκόπηση είναι μία πολύ απλή και ιδιαίτερα ασφαλής εξέταση που διαρκεί συνήθως 5 λεπτά.

Στους ασθενείς που δεν ανταποκρίνονται στη συνήθη θεραπεία μπορεί να χρειασθεί να γίνουν και άλλες εξετάσεις, όπως μέτρηση της οξύτητας του γαστρικού υγρού (ρημετρία στομάχου) και μελέτη της κινητικότητας του οισοφάγου (-μανομετρία).

Τι θεραπεία χορηγείται σε άτομα με ΓΟΠΝ;

Σήμερα υπάρχουν αρκετές θεραπευτικές επιλογές που αντιμετωπίζουν πολύ αποτελεσματικά όλο το φάσμα βαρύτητας της ΓΟΠΝ. Οι θεραπευτικές επιλογές είναι συνήθως φάρμακα (χάπια ή κάψουλες), που ελαττώνουν την παραγωγή οξέος από το στομάχι. Σπάνια, για κάποιες πολύ σοβαρές ή ανθεκτικές στη φαρμακευτική θεραπεία περιπτώσεις, χρησιμοποιούνται και ενδοσκοπικές παρεμβατικές μέθοδοι ή χειρουργικές επεμβάσεις.

Η θεραπεία της ΓΟΠΝ θεωρείται επιτυχημένη όταν ανακουφίζει πλήρως τον ασθενή από τα συμπτώματα, βελτιώνει την ποιότητα ζωής του και εποιώνει τυχόν οισοφαγίτιδα. Μακροχρόνιος στόχος της θεραπείας είναι η πρόληψη των επιπλοκών.

Πόσο καιρό πρέπει να κάνουν θεραπεία όσοι πάσχουν από ΓΟΠΝ;

Η συντριπτική πλειοψηφία των ατόμων που έχουν ΓΟΠΝ παρουσιάζει υποτροπή των συμπτωμάτων πολύ γρήγορα μετά τη διακοπή της αρχικής φαρμακευτικής θεραπείας. Αυτό είναι αναμενόμενο, γιατί τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται ελαττώνουν την παραγωγή οξέος από το στομάχι, αλλά δεν διορθώνουν την αιτία της παλινδρόμησης υγρών του στομάχου στον οισοφάγο.

Επομένως, οι περισσότεροι ασθενείς έχουν ανάγκη από μακροχρόνια, συνεχή ή περιοδική, αντιμετώπιση.

Η μακροχρόνια αντιμετώπιση της ΓΟΠΝ μπορεί να ποικίλει από τα απλά μέτρα περιορισμού της παλινδρόμησης, την περιστασιακή λήψη φαρμάκων, ή την καθημερινή λήψη διαφόρων σκευασμάτων, ανάλογα με την περίπτωση του κάθε ασθενή.

Μήπως έχετε ΓΟΠΝ;

Αξιολογήστε μόνοι σας τα συμπτώματα σας απαντώντας με ΝΑΙ ή ΟΧΙ στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Αισθάνεστε συχνά ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω συμπτώματα:

- ◆ αίσθημα δυσφορίας ή πόνου πίσω από το στήθος που μοιάζει να ανεβαίνει από το στομάχι προς τα πάνω;
- ◆ κάψιμο πίσω από το στήθος ή στο λαιμό;
- ◆ ξυνά υγρά στο στόμα;

2. Έχετε συχνά τα παραπάνω συμπτώματα μετά το φαγητό ή την κατανάλωση οινοπνεύματος;

3. Αισθάνεστε τα παραπάνω συμπτώματα δύο ή περισσότερες ημέρες την εβδομάδα;

4. Σας προσφέρουν προσωρινή ανακούφιση από αυτά τα συμπτώματα τα αντιόξινα;

5. Πάρετε συχνά φάρμακα για το κάψιμο, αλλά εξακολουθείτε να έχετε ενόχληση;

Αν απαντήσετε ΝΑΙ σε δύο ή περισσότερες από τις παραπάνω ερωτήσεις, τότε είναι πιθανόν ότι έχετε ΓΟΠΝ και πρέπει να επισκεφθείτε το γιατρό σας.

ΟΥΜΗΘΕΙΤΕ

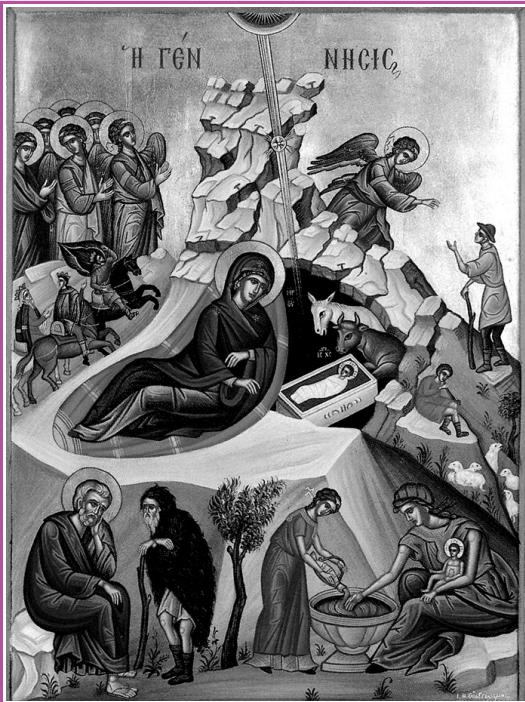
→ Η ΓΟΠΝ είναι ένα πολύ συχνό πρόβλημα.

→ Κάψιμο πίσω από το στήθος ή ξυνά υγρά στο στόμα είναι τα συνήθη συμπτώματα της.

→ Αν έχετε συνήθη συμπτώματα περιστασιακά, εφαρμόστε πρώτα τα απλά μέτρα περιορισμού της παλινδρόμησης.

→ Αν έχετε συνήθη συμπτώματα συχνά ή συμπτώματα αυξημένου κινδύνου, επισκεφθείτε το γιατρό σας.</

ΑΝΑΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Δύο και πλέον χιλιάδες χρόνια πέρασαν από τη Γέννηση του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού. Από τότε μυριάδες φορές αντήχησαν τα θεία λόγια του περί της αγάπης, της συγχωρητικότητας προς τους συνανθρώπους μας, της καλοσύνης, της ευθύτητας, της πίστεως και της ελπίδας. Από τότε και κάθε χρόνο η χριστιανόσύνη εορτάζει το υπερφυές αυτό γεγονός στις 25 Δεκεμβρίου. Συνδυάσθηκαν μάλιστα τα Χριστούγεννα και με πολλές άλλες δραστηριότες και ευκαιρίες και κατέληξαν να μην είναι μόνον ένα θρησκευτικό γεγονός, αλλά και ένα σημαντικό κοινωνικό ορόσημο. Συμβαίνει μάλιστα σε πολλούς συνανθρώπους μας να λησμονούν εντελώς το θρησκευτικό περιεχόμενο της εορτής και να επιδιώκουν με την ευκαιρία των αργιών διασκέδασης, έντονες απολαύσεις, ταξίδια αναψυχής και άλλα διάφορα. Βεβαίως και αυτά κατάντησαν αναγκαία στην αγχώδη εποχή μας προκειμένου να εκτονωθεί ο άνθρωπος, να απαλλαγεί για λίγο από τη ρουτίνα της δουλειάς και θα επικοινωνήσει με τους συγγενείς και φίλους, που κατοικούν στην ίδια ή σε άλλη περιοχή.

Όμως με την ευκαιρία των εορτών των Χριστουγέννων δεν πρέπει να ξεχνάμε ο καθένας μας και το βαθύτερο νόημά τους, χωρίς να αποκλείσουμε και τις αναγκαίες πλέον ψυχαγωγικές και κοινωνικές ευκαιρίες. Και το βαθύτερο νόημα των εορτών αυτών είναι η προσωπική βίωση του μεγάλου μυστηρίου της θεανθρωπίσεως του Χριστού. Ο Γιος του Θεού έγινε άνθρωπος για να δείξει στους ανθρώπους ποιος είναι ο προορισμός του εδώ κάτω στη γη και πως θα μεταβάλουν το στάβλο της ψυχής τους σε παραδεισενία γωνιά. Ο Χριστός με το Ευαγγέλιο του διδάσκει τον καθένα μας πως θα βρει τη γαλήνη μέσα στην τρικυμιώδη βιοπάλη και πως μέσα στην εκκλησία με τα αγιαστικά μέσα και τη βίωση της αλήθειας θα συναντήσουμε τη λύτρωση από την αμαρτία και την ανακούφιση από τις θλίψεις.

Ένας τέτοιος συνδυασμός υλικών αλλά και πνευματικών απολαύσεων, όπως δείχνει και το λαμπρό αστέρι της βηθλεέμ κάνει πιο χαρμόσυνο τον ήχο από τις γλυκόλαλες Χριστουγεννιάτικες καμπάνες.

Δημ. Γ. Κουτρούμπας.

ΖΕΥΗ ΡΙΟΥ - ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ ΓΕΦΥΡΑ «ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ»

Η γέφυρα αυτή ήταν ένα όνειρο, ένα όραμα του Χαρίλαου Τρικούπη.

Υστέρα έγινε «δέα» πολλών πολιτικών και πριν από μερικά χρόνια που φάνηκε ότι το όνειρο του Τρικούπη θα έπαιρνε σάρκα και οστά χαρακτηρίστηκε ειρωνικά μακέτα (προσχέδιο οικοδομήματος, μηχανήματος ή έργου τέχνη σε μικρογραφία) που θα έμενε για πάντα μακέτα.

Τα χείλη που την χαρακτήρισαν «μακέτα προπαγάνδας» είναι χείλη στα οποία, εμείς οι πολίτες εμπιστεύμαστε την τύχη και τη συνέχεια της Πατρίδας μας.

Η γέφυρα τέλειωσε και είναι εκεί ΕΤΟΙΜΗ. Υπόσχεται μαζί με την Εγνατία οδό να δώσουν στην Ήπειρο προϋποθέσεις για ανάπτυξη. Είναι ένα έργο ανάπτυξης. Ένα έργο που από την εποχή του Χ. Τρικούπη είχε χαρακτηριστεί ως απαραίτητο και στρατηγική σημασίας.

Στη γέφυρα αυτή δόθηκε το όνομα του μεγάλου πολιτικού «ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ». Ανάδοχοι ήταν οι κ. Κώστας Σημίτης και Κώστας Λαλιώτης. Ευθύς διευκρινίζω ότι δεν έχει, η αναφορά μου αυτή ουδεμία σχέση με την πολιτική όπως πολλοί κακόπιστοι θα ισχυρισθούν. Η αναφορά μου έχει να κάνει μόνο με την επιθυμία όλων μας να γίνονται μεγάλα έργα στην Ελλάδα μας και ας είναι οι ανάδοχοι άλλοι. Μόνο να γίνονται έργα και οι επόμενοι να τα φροντίζουν.

Η γέφυρα αυτή επιβεβαιώνει τη διορατικότητα του μεγάλου πολιτικού στον οποίον η χώρα οφείλει τα πρώτα μεγάλα έργα υποδομής και εκσυγχρονισμού που την έφεραν τον προηγούμενο αιώνα κοντά στην Ευρώπη. Στα 7 χρόνια συνολικής διακυβέρνησης του Χαρίλαου Τρικούπη κατασκευάστηκαν 700 χιλιόμετρα σιδηροδρομικού δικτύου 3000 χιλιόμετρα οδικού δικτύου, έγινε η διάνοιξη της διώρυγας της Κορίνθου. Αποξηράνθηκε η Κωπαΐδα και εκσυγχρονίστηκαν πολλά λιμάνια. Στα σχέδιά του ήταν και η ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου με επιχωμάτωση.

Στο σημείο αυτό θεωρώ χρέος μου να αναφερθώ στην οικογένεια Τρικούπη. Η οικογένεια ΤΡΙΚΟΥΠΗ ήταν αρχοντική και κατάγονταν από το Μεσολόγγι. Πάρα πολλά από τα μέλη της διέπρεψαν στον αγώνα για την ανεξαρτησία της Πατρίδας μας καθώς και στην πολιτική.

ΙΩΑΝΝΗΣ: Γεννήθηκε στο Μεσολόγγι το 1750 περίπου και πέθανε το 1824. Διαδέχτηκε τον πατέρα του στο αξίωμα του προέδρου στην κοινότητα Μεσολογγίου και μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία από το Μητροπολίτη Άρτας Πορφύριο.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ: Υιός του προηγούμενου. Πρώτος πρωθυπουργός της ελεύθερης Ελλάδας (1828-1829) και ιστορικός της Ελληνικής Επανάστασης (1788-1873). Ήταν πολυμαθής και προϊκισμένος με μέγιστη φυσική ευγλωττία. Δείγμα αυτής υπάρχει ο περίφημος λόγος προς το νεκρό, Λόρδο Βύρωνα καθώς και ο λόγος του στον επίσημο εορτασμό για την απελευθέρωση του Μεσολογγίου.

ΧΑΡΙΛΑΟΣ: Υιός του Σπυρίδωνα Τρικούπη και της Αικατερίνης, Αδελφής του Αλέξανδρου, Μαυροκορδάτου πολιτικού (1823-1836). Εξελέγη βουλευτής Μεσολογγίου το 1865 και μετά μικρό χρονικό διάστημα υπουργός εξωτερικών στην κυβέρνηση Αλ. Κουμουνδούρου. Ήταν σφοδρός πολέμιος του στέμματος και μετά από το περίφημο άρθρο του «Τις Πταίσι» προκάλεσε τη δίωξη και φυλάκισή του και απαλλαγείς με βούλευμα α-

ναριχήθηκε στην Πρωθυπουργία (22-4-1875). Αυτός είναι που κατάργησε την «Δεκάτη». (Φόρος που επιβάλλονταν στο ακαθάριστο εισόδημα των προϊόντων της γης). Αυτός κατάργησε, ύστερα από σκληρούς αγώνες, τους φεουδάρχες (Τσιφλικάδες) υπέρ του λαού.

Ο Χαρίλαος Τρικούπης επειδή η χώρα δεν είχε δρόμους, λιμάνια, σιδηροδρόμους, ταχυδρομεία, τηλεγραφεία, σχολεία, στρατιωτική και ναυτική οργάνωση, επιστημονική πείρα και υλικά μέσα πέτυχε να προκαλέσει την εμπιστοσύνη του Ευρωπαϊκού κεφαλαίου και επιβάλλοντας τη δανειακή πολιτική έθεσε τις βάσεις για το ξεκίνημα μιας τεράστιας σε όλα τα μέτωπα οργανωτικής και διαπλαστικής εργασίας Καθώς ήταν φιλελεύθερος και προοδευτικός, συγκέντρωνε κοντά του όλα τα φιλοπρόσοδα και ανεπτυγμένα μέλη της πολιτείας.

Στις εκλογές της 16-4-1895 καταπολεμήθηκε με μανία και αφού επέτυχε να εκλεγεί βουλευτής, γεμάτος πίκρα, αναχώρησε από την Ελλάδα την 5 Μαΐου. Στις 30-3-1896 πέθανε στις Κάνες.

Μετά την αναφορά μου στην οικογένεια ΤΡΙΚΟΥΠΗ γυρίζω την ιστορία στην 29 Μαρτίου 1889 όταν ο Χαρίλαος Τρικούπης αναλύοντας στη Βουλή 10 προγράμματα της κυβέρνησής του για την επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου στη Δυτική Πελοπόννησο και τη Δυτική Στερεά είπε ότι προέγκρινε την επέκταση της γραμμής του σιδηροδρόμου Μεσολογγίου και Αγρινίου προς το Αντίρριο και όχι προς τον Κραβασαρά και την Άρτα για ένα συγκεκριμένο λόγο ο οποίος γίνεται σήμερα επίκαιρος. Αγορεύοντας στη Βουλή είπε:

«Διατί, όμως, δεν εξελίξαμεν την Τουρλίδα και προετιμήσαμεν προέκτασιν μέχρι Αντίρριον; ο λόγος είναι γνωστός εις πάντας τους μεταβάντας εκεί. Η κατασκευή λιμένος εν Τουρλίδι είναι δυσχερεστάτη, ίσως και αδύνατος άνευ δαπάνης κολοσσιαίας. Εάν θέλουμε λιμένα υπό όρους οικονομικούς, πρέπει τούτον ν' αναζητήσομεν αλλαγήν ιδίως δε υπό στρατηγικήν έποψιν λιμήν χρησιμώτατος είναι ο του Αντίρριου τούτου δι' ένεκα δεν προτείνομεν μόνον προέκτασιν

γραμμής μέχρι Κρυονερίου, αλλά περιελάβομεν και το Αντίρριον, καίτοι δεν έχουμε την βεβαιότητα ότι θέλομεν δυνηθή εύρωμεν τους αναδεχόμενους την κατασκεύην. Άλλα και αν η γεφυρωθεί το στενόν, η στρατιωτική αυτού σημασία είναι πρόθυμος διότι κλεισμένου του στενού η συγκοινωνία της Στερεάς μετά της Πελοποννήσου είναι ασφαλής. Επίσης σημαντική είναι και η εμπορική συγκοινωνία, διότι η διάβασης είναι ευχαρεστάτη αρκούντος ενός πορθμείου».

Ο Μεσολογγίτης πολιτικός Χαρίλαος Τρικούπης έβλεπε πολύ πέρα από την εποχή του γι' αυτό και τα μεγάλα δημόσια έργα που οραματίστηκε και κατασκεύασε άντεξαν στο χρόνο. Οι σιδηροδρόμοι κινούνται ακόμα στο δίκτυο του Χαρίλαου Τρικούπη.

Ιδέες για κατασκευές μεγάλων έργων υποδομές πάντα υπάρχουν και οι πολιτικοί μας πάντα εξαγγέλλουν και εξαγγέλλουν.

Ο Καρλ Μαρξ στο «Κεφάλαιο» γράφει: «Μια ιδέα από μόνη της δεν λέει τίποτα. Τις ιδέες μας πρέπει να τις εφαρμόζουμε και να τις βιώνουμε στην πράξη». Κώστας Ιωαν. Αντωνούλας

Από τις αναμνήσεις ενός παλιού σταθμάρχη

Η «ΕΥΑ ΜΠΡΑΟΥΝ», Ο ΜΠΑΞΕΣ ΚΑΙ ΤΟ «ΠΕΡΙΒΟΛΙ»

Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΡΙΝΗΣ τ. Αρχιεπιθεωρητής Σιδηροδρόμων

Αυτή τη χρονιά αποφασίσαμε να φτιάξουμε, στο πίσω οικόπεδο του σταθμού, ένα μεγάλο μπαζ, για νάχουμε φρέσκα λαχανικά και ζαρζαβατικά, για τις οικογένειες μας. Σκάψαμε, λοιπόν, βαθιά και σταυρωτά, όλο το χώρο, γύρω από την «Εύα Μπράουν», σε έκταση πάνω από ενάμισι στρέμμα, το απαλλάξαμε από τα ζιζάνια, τ' αγκάθια, τις πέτρες και του ρίζας και φρέσκο γόνιμο χώμα, από προσχώσεις, που μας έφεραν οι συνάδελφοι εργάτες γραμμής. Αφήσαμε μόνο μια ευρύχωρη πίστα, μπροστά από την «Εύα Μπράουν», τοποθετήσαμε κι ένα μεγάλο πέτρινο τραπέζι και δυο -τρία παγκάκια, να ξεκουραζόμαστε που και που και να ρεμβάζουμε.

Διαμορφώσαμε, κατόπιν, το έδαφος, κάνοντας βραγιές συγκλίνουσες προς το κέντρο, όπου ήταν η πίστα και η «Εύα Μπράουν» και αύλακες κυκλικούς, που όριζαν την έκταση κάθε κηπευτικού.

Εδώ, θα σας πω, πως η «Εύα Μπράουν» ήταν μια ατμομηχανή μικρής ισχύος, πούχαν φέρει οι γερμανοί κατακτητές, για τις βοηθητικές εργασίες, όπως ήταν η ενίσχυση των υπέρβαρων συρμών στις ανωφέρεις, στο τμήμα Λιανοκλαδίου - Δομοκού, ή η εκτέλεση αμαδοστοιχών έργων, για την μεταφορά χαλικιών, μπαλάστρων, στρωτήρων κι ότι άλλο χρειαζόταν η γραμμή.

Κι εκεί, στα τέλη του Σεπτέμβρη αρχές Οκτώβρη του 1944, σε μια δολιοφθορά των ανθρώπων μας της αντίστασης, κάτω απ' τη μύτη των κατακτητών, η ατμομηχανή «απώλεσε ανεξήγητα» την ικανότητα πέδησης, επέπεσε με ορμή στην ταμπονιέρα και αναποδογυρίστηκε, πέφτοντας, τούμπα, στο χαντάκι.

Και δεν πρόφθασαν, οι γερμανοί, να την ανασύρουν, γιατί σε δυο - τρεις εβδομάδες, αποχώρησαν από τη χώρα μας, ηττημένοι στα μέτωπα της Ευρώπης.

Εκεί «κειτόταν» γι αρκετά χρόνια η ατμομηχανή και τη λεηλατούσαν οι περαστικοί, σπάζοντας ή ξεβιδώνοντας, όποιο εξάρτημα ή σιδερικό τους χρειαζόταν.

Πολύ αργότερα, οι άνθρωποι του σταθμού, οργάνωσαν μια επιχείρηση ανάσυρσης και με πολύ κόπο, μετέφεραν και τοποθέτησαν το κουφάρι της, πίσω, στο οικόπεδο του σταθμού, για να θυμίζει στους επισκέπτες την τετράχρονη σκλαβιά της πατρίδας μας από τους ναζιστοφασίστες γερμανοϊταλούς. Την καθάρισαν, τη σκούπισαν ώσπου φάνηκε ο αγκυλωτός σταυρός, σήμα κατατεθέν των ναζί κι έγραψαν, δίπλα, το όνομα που της έδωσαν και που ήταν αυτό της μαϊτρέσας του Αδόλφου Χίτλερ:

Εύα Μπράουν.

Εμείς, που ήλθαμε αργότερα στο σταθμό, χρησιμοποιήσαμε το «τέντερ», τη δεξαμενή της, δηλαδή, που τη γεμίζαμε νερό, με σωλήνα από τη μεγάλη δεξαμενή ύδρευσης των ατμομηχανών και των οχημάτων κι έτσι, είχαν νερό οι γυναίκες μας, για τη λάτρα και τη μπουγάδα τους, στο κοινό πλυσταριό.

Τούτη τη χρονιά η «Εύα Μπράουν» θα μας ήταν πιο ωφέλιμη «αφού από αυτή θα πάρναμε νερό για το πότισμα του μπαζέ μας. Προμηθευτήκαμε, λοιπόν, τα σπορικά, ανασκούμπωθήκαμε κι αρχίσαμε τη σπορά.

Στην πρώτη καμπύλη σειρά τα πεπόνια, στη δεύτερη τα καρπούζια, στην άλλη τ' αγγούρια, στην επόμενη οι μπάμιες κι απέ τα φασολάκια τα μαυρομάτικα, αλλά και τα μπαρμπούνια και τα τσαουλιά. Απ' τα φυτώρια της Λαμίας φέραμε και φτέψαμε: φυτά ντομάτας, μελιτζάνας, πιπεριάς ως και φυτά λουλουδιών. Στα εσωτερικά ημικύκλια σπείραμε κολοκυθίτες, πρώτα τις έρ-

πουσες και μέσα-μέσα τις αναρριχώμενες, που θα σκαρφαλώσουν στους πασσάλους και θα προφυλάσσουν, όσους θα κάθονται στα παγκάκια, από το βραδινό αγέρι.

Τέλος, γύρω-γύρω, εξωτερικά, φυτέψαμε λογιών-λογιών λουλούδια, όπως: πανσέδες και γιούλια, μαντζουράνες και γεράνια, βασιλικό και γιασεμί, γαριφαλιές, τριανταφυλλιές κι άλλα, κι άλλα.

Κι οταν φύτρωσαν, μεγάλωσαν κι έφτασαν στην ανθοφορία, μοσχοβόλησε ο τόπος!

Περνούσαμε μέσα από ανθοπλημύρα και φροντίζαμε τα φυτά, σκαλίζοντας, ποτίζοντας, βοτανίζοντας, όταν δε άρχισε η παραγωγή, καμάρωναμε και φωνάζαμε από χαρά σαν τα παιδιά:

- Τ' αγγουράκια μεγάλωσαν....

Οι ντομάτες άρχισαν να κοκκινίζουν....

Τα κολοκυθάκια και οι μπάμιες είναι για μάζεμα...

Τα φασολάκια, σχεδόν γίνανε, μα τα καρπουζόπεπονα «κρατούν» ακόμη... Συνεχίζαμε να λέμε τ' όνομα τους, σα να είμαστε βέβαιοι ότι μας ακούνε. Ο κύριος Καρπούζας, μάλιστα, ο Προϊστάμενος του σταθμού μας, που κατείχε πολλά στοιχεία φυτολογίας, τους μιλούσε σε πρώτο πρόσωπο:

- Έλα γιασεμάκι μου και συ μαντζουράνα, εκπρόσωποι των χειλανθών, αναδείξτε τους κορύμβους σας, κάντε τους όμορφους σαν ομπρέλες... Εσύ φασολίτσα μου, εκπρόσωπε των ψυχανθών, τέντωσε τ' ανθάκια σου σαν κάταστρες πεταλούδες, έτοιμες να πετάξουν...

- Ε! ντοματιά, με το τσαγανό σου, σχημάτισε ωραίους βότρεις με τ' ανθάκια σου και στείλε μας τη χαρακτηριστική τους μυρωδιά...

Το Σάββατο, πρώτη του Ιούλη, το απόγευμα, που περιμέναμε τον παπα -Τριαντάφυλλο, για το καθιερωμένο, κάθε πρωτομηνιά, αγιασμό, ο κύριος Καρπούζας, στα πλαίσια των προσπαθειών μας για την προβολή του Σιδηροδρομικού έργου, αλλά και τη γενικότερη ανάγκη μας για επαφή με τον κόσμο, όντας «απομονωμένοι» εδώ στην ερημιά, κάλεσε και κάποιους από την κοινωνία των χωριών, να περάσουν τ' απομεσήμερο και το βραδάκι, παρέα μας, εδώ μέσα στον όμορφο μπαζέ μας και να δοκιμάσουν τα ολόφρεσκα αγνά προϊόντα του.

Καλεσμένοι, τούτη τη φορά, ήταν κάποιοι, κάπως επώνυμοι, όπως: δύο δημοδιδάσκαλοι, ο κύριος Κολοκύθας με την κυρία Νερατζάκη, ο ενωμοτάρχης Χωροφυλακής κύριος Λεμονάκης με τον υπενωμοτάρχη κύριο Πεπονή, ο κοινοτικός γραμματέας κύριος Πορτοκάλλης, η φαρμακοπούσια κυρία Πιπεργιά, ακόμη ο επιστάτης του εργοταξίου της λίμνης κύριος Περιβολάρης με το λογιστό κύριο Φασόλη και ο δασικός κύριος Ραπανάκης.

Ο ήλιος πλησίαζε στη δύση του, όταν έφθασαν οι καλεσμένοι, από μεν την πλευρά των χωριών με δυο ιππήλατες άμαξες, από δε τη λίμνη, μ' ένα εγγλέζικο μηχανοκίνητο σκαπτικό όχημα, ενώ ο δασικός ήλθε καβάλα στην όμορφη φοράδα του, που τροτάριζε περήφανα.

Κατέβηκαν και πλησίασαν «ακροποδητή» στην πίστα γιατί ο παπα -Τριαντάφυλλος προχωρούσε στον αγιασμό, ψάλλοντας:

«Σώσον, Κύριε, τον λαόν Σου

Και ευλόγησον την κληρονομίαν Σου,

Νίκας τοις βασιλεύσοι (αυτό το: «Τοις βασιλεύσι» το έψαλε ψιθυριστά, όντας «αντιβασιλικός παπάς»), κατά βαρβάρων δωρούμενος και το Σον, φυλάττων δια του Σταυρού σου, πολίτευμα». Σε λίγο τέλειωσε η μικρή ακολουθία του αγιασμού κι ο «προεξάρχων» κεντρικός σταθμάρχης τους καλωσορίζει:

- Αγαπητοί φίλοι, είμαι ο σταθμάρχης Καρπούζας, καλώς ήλθατε στο σταθμό μας.

Παρακαλώ, δε να αλληλοσυστηθείτε, ώστουν να έρθουν οι τασπιουρομεζέδες, να δοκιμάσουμε τα προϊόντα του κήπου μας.

Άρχισαν, λοιπόν, οι συστάσεις «εσαυτών και αλλήλων», ενώ ο παπα -Τριαντάφυλλος γελούσε, κάτω απ' το γενειούμαστακά του, ακούγοντας το «περιβόλι» των ονομάτων:

- Ενωμοτάρχης Λεμονάκης

- Χαίρω πολύ.. λογιστής Φασόλης...

- Κολοκύθας, δημοδιδάσκαλος, κι από δω, η συνάδελφος κυρία Νερατζάκη...

- Χαίρω πολύ.. κι η άλλη κυρία;

- Α! Είναι η φαρμακοπούσια, κυρία Πιπεργιά...

- Απεδώ ό γραμματικός, κύριος Πορτοκάλλης...

- Χαίρω πολύ, υπενωμοτάρχης Πεπονής...

Με την ολοκλήρωση των αλληλοσυστάσεων, κατέφθασαν κι οι τασπιουρομεζέδες, κυρίως από προϊόντα του μπαζέ μας, όπως: αγγουράκια, μόλις κομμένα που, σπάζοντας τα... κρακ... έσταζαν φρεσκάδα, κατακόκκινες ζαχαρένιες ντομάτες, πιπεριγιές και ραπανάκια πικάντικα, κολοκυθάκια τηγανιτά αλευρωμένα, πατάτες και μελιτζάνες ψημένες στη χόβολη κι ακόμη, τυρί και μυζήθρα από τις κατσίκες μας, ελιές ξιδάτες κι άλλα κι άλλα.... τασπιουρομεζέδικα, που οι καλεσμένοι «τίμησαν δεσντώς», αφού η όρεξη περίσσευε εδώ μέσα στην ομορφιά του κήπου μας.

Έτσι, απολαμβάνοντας τις νοστιμίες και πίνοντας το εξαιρετικό ντόπιο τσίπουρο, προχωρούσε η ώρα, το βραδάκι «άπλωνε» σιγά-σιγά τα σκούρα πέπλα του, όμως, πριν γίνει αισθητή η έλλειψη φωτισμού, αφού ηλεκτρικό ρεύμα δεν υπήρχε τότε, μερίμνησε τ' ολόγιορο φεγγάρι, που πρόβαλε μεγαλόπρεπα απ' τη βουνοκορφή της Ανατολής, πλημμυρίζοντας μας με το μελιχρό του φως και τη γοητεία του. Κι οι καλεσμένοι, γλυκοζαλισμένοι κι επτερεασμένοι απ' τη μαγεία της φεγγαράδας, γέμισαν ευφορία και ρομαντική διάθεση και «το έριξαν» στο τραγούδι... Άρχισαν με τις παλιές όμορφες καντάδες, όπως: «αν παρήλθον οι χρόνοι εκείνοι», «ετίναξε την ανθισμένη αμυγδαλιά» κλπ., πέρασαν στα παραδοσιακά: «παιδιά της Σαμαρίνας», «ποταμές, τζάνεμ ποταμέ μου», προχώρησαν στα ηρωικά της Βέρμπο: «παιδιά, της Ελλάδος παιδιά», «κορόδιο Μουσολίνι», «όταν ο πόλεμος θα τελειώσει, κάνουν σχέδια τόσοι και τόσοι» και έφθασαν σ' αυτά που μας άφησε ο αναγκαστικός συγχρωτισμός με τους κατακτητές γερμανοϊταλούς, αλλά και τους «συμμάχους» εγγλέζους, αυστραλούς κλπ. όπως το «Βιχαΐς Λιλή Μαρλέν», το «γιουπιγιά-για, γιούπι-γιούπι-για», το «τσιλάγκουετο το τιπιρέρι» κλπ. «Ξελογιασμένοι» όλοι μας από τις γευστικές απολαύσεις, το «τραβηγχτικό» τσίπουρο και τη φεγγαρόλουστη βραδιά, αλλά και την ασύγκριτη ομορφιά του κήπου μας, δε λέγαμε να σταματήσουμε το τραγούδι, ούτε κι όταν οι καλεσμένοι μας επιβιβάστηκαν στα μεταφορικά τους μέσα για το γυρισμό. Ακόμα κι όταν απομακρύνονταν, ακούγονταν άδοντες το: «καληνύχτα, λοιπόν, σου αφήνω» και «επεράσαμε όμορφα, ετούτη τη βραδιά».

Μόνη παραφωνία σ' αυτή την υπέροχη ατμόσφαιρα, η «Εύα Μπράουν», αυτό το «βρικολακιασμένο» κουφάρι ατμομηχανής που βουβό μας ατενίζει και συνειριμικά μας «πετάει» σε μια εποχή, που μια απάνθρωπη πολεμική μηχανή, έλιωνε στο πέρασμα της κράτη, πολιτισμούς, ανθρώπου

Ο ΚΟΜΗΤΗΣ ΤΟΥ ΧΑΛΛΕΥ!

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΕΝΟΣ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΟ ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΕΛΕΙΣ ΤΟΥ:

Αύριο το βράδυ περί τις 20.00 ο κομήτης του Χάλλευ θα είναι ορατός στην περιοχή μας, γεγονός το οποίον συμβαίνει μόνο μία φορά κάθε 75 χρόνια. Οι άνδρες, με στολή ασκήσεων, να βρίσκονται συγκεντρωμένοι στον χώρο συγκεντρώσεως του τάγματος όπου θα τους εξηγήσω το σπάνιο αυτό φαινόμενο.

Σε περίπτωση βροχής, δεν θα μπορούμε να δούμε τίποτε, οπότε συγκεντρώσατε τους άνδρες στο αμφιθέατρο και θα τους δείξω τανίες του φαινομένου.

Ο ΕΠΙΤΕΛΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΟΧΑΓΟ.

Κατά διαταγή του Διοικητού, αύριο περί την 20.00, ο κομήτης του Χάλλευ θα εμφανιστεί πάνω από τον χώρο συγκεντρώσεως του τάγματος. Αν βρέξει συγκεντρώστε τους άνδρες έξω με στολή ασκήσεων και φέρτε τους με βήμα στο αμφιθέατρο, όπου θα λάβει χώρα το σπάνιο αυτό φαινόμενο, κάτι που συμβαίνει μια φορά κάθε 75 χρόνια.

Ο ΛΟΧΑΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΙΜΟΙΡΙΤΕΣ:

Κατά διαταγή του Διοικητού, με στολή ασκήσεων περί τις 20.00 αύριο το βράδυ, το φαινόμενο του κομήτη του Χάλλευ θα εμφανιστεί στο αμφιθέατρο. Σε περίπτωση βροχής στο χώρο συγκεντρώσεως του τάγματος, ο Διοικητής θα δώσει άλλη διαταγή, κάτι που συμβαίνει μια φορά κάθε 75 χρόνια.

Ο ΔΙΜΟΙΡΙΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΟΧΙΑ:

Αύριο περί τις 20.00 ο διοικητής θα εμφανιστεί στο αμφιθέατρο με τον κομήτη του Χάλλευ κάτι που συμβαίνει κάθε 75 χρόνια. Αν βρέξει ο Διοικητής θα διατάξει τον κομήτη στο χώρο συγκεντρώσεως του τάγματος.

Ο ΛΟΧΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΜΟΙΡΙΑ:

Όταν βρέξει « αύριο περί τις 20.00, ένα φαινόμενο, ο 75χρονος Στρατηγός Χάλλευ. συνοδευόμενος από το Διοικητή, θα διασχίσει οδηγώντας τον κομήτη του στο χώρο συγκεντρώσεως του τάγματος, με στολή ασκήσεων.

ΔΥΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ:

Ήρθε ο Στρατηγός μεσ' τη βροχή, με μια Χάρλευ, σον κομήτης και φορούσε Στολή ασκήσεων.

ΠΑΡΑΤΣΟΥΚΛΙΑ

Μετά τη λήξη του εμφύλιου σπαραγμού από Δομοκό και Λαμία, κατά κύριο λόγο, γυρίσαμε στο χωριό πάρα πολλά παιδιά. Ανάμεσά μας και κάτι κυπαρίσσια (τυχαία: Τάκης Ψαλλίδας, Μήτσος Παπαθανάσης, Βασιλάρας Τσιάγκας, Αριστείδης Χατζηαργύρης κ.α.).

Το χωριό γέμισε. Το σχολείο έγινε αληθινή κυψέλη. Γέλια, χαρές, φωνές και παιχνίδια είμασταν παιδιά και όπως πάντα τα παιδιά βλέπουν με τα δικά τους μάτια τα γεγονότα.

Η κατάσταση του χωριού μας ήταν τραγική. Σπίτια καμένα, σπίτια ανοιχτά, που οι πόρτες και τα παράθυρά τους ακολουθούσαν οι κινήσεις του αέρα.

Στην αυλή του σπιτιού μου τα «δερδιλίκια» και τα άλλα χόρτα ήταν πιο μεγάλα από το δικό μας μπόι. Η κατάσταση ήταν απελπιστική γιατί στο σπίτι μας δεν υπήρχε τίποτα. Κανένα ρούχο. Μόνο σκόνη, αράχνες, ποντίκια και πεταμένα κάτω μερικά τσίγκινα πιάτα και μερικές κατσαρόλες (-μπακίρια) χωρίς το γάνωμά τους.

Ανασκουμπώθηκαν οι μεγάλοι και άρχισαν να συμμαζεύουν και να καθαρίζουν. Εμείς αναλάβαμε να φέρνουμε νερό από τις τρεις βρύσες με ότι σκεύος είχαν αφήσει.

Ο αργαλειός, μετά από πρόχειρη επισκευή, πήρε φωτιά γιατί έπρεπε οι μανάδες μας να φτιάξουν κανένα μάλλινο στρωσίδι και φλοκάτες για να σκεπαζόμαστε τα βράδια. Ο χειμώνας πλησίαζε απειλητικά οι μανάδες μας όταν σταματούσαν τον αργαλειό έπαιρναν τις ρόκες με το σφονδύλι και τις βελόνες. Έφτιαχναν νήματα και μ' αυτά τσουράπια, εσωτερικές φανέλες και μάλλινα πουλόβερ. Χρυσοχέρες και γεμάτες αγάπη για τη οικογένειά τους.

Τα ίδια και χειρότερα αντιμετώπιζαν όλοι οι Καϊτσώτες αλλά λειτουργούσε η αλληλεγγύη και έγιναν πράξη η ρήση του Χριστού «ο έχων δυο χιτώνες να δίνει τον έναν». Έτσι ο συγγενείς και γείτονες «βολεύτηκαν» μεταξύ τους. Μοιράζανε τα πάντα. Σιτάρι, καλαμπόκι, μαλλιά κλπ.).

Μετά από τρία - τέσσερα ή και περισσότερα χρόνια η κατάσταση ομαλοποιήθηκε σχετικά.

Όταν οι δουλειές ή το διάβασμα δεν μας κρατούσαν σπίτι γυρίζαμε, σαν μαρίδα;;

μπροστά από το καφενείο του χωριού. Είσοδος και παραμονή στο καφενείο δεν επιτρέπονταν γιατί αυτό ήταν χώρος μόνο για ενήλικες. Το θεωρούσαν έλλειψη σεβασμού να κάθονται σε διπλανό τραπέζι οι νεαροί με τους μεγάλους.

Έτσι φέρνοντας γύρες στα καφενεία γινόμαστε εύκολος στόχος στο Γιώργο (Γιωργούλη) Μπουλούζο και στον αείμνηστο Θανάση Παπαθανάση. Αυτοί παρατηρούσαν τις κινήσεις, την εμφάνιση, την συμπεριφορά ή ότι άλλο χαρκτηριστικό είχαμε και μας έβγαζαν το παρατσούκλι μας. Τα παρατσούκλια ήταν πάντα πετυχημένα και οι περισσότεροι τα δεχόμασταν χωρίς αντιρρήσεις οι οποίες, και να υπήρχαν, δεν είχαν κανένα νόημα.

Οι ίδιοι και κάποιοι άλλοι που δεν βρίσκονται τώρα ανάμεσά μας δεν παρατηρούσαν μόνο εμάς αλλά και τους μεγαλύτερους. Σ' αυτούς η παρατήρηση δεν είχε να κάνει μόνο με την εμφάνιση. Εδώ παρατηρούσαν τη συμπεριφορά τους στα καφενεία, στα κοινά και στην απασχόλησή τους τεμπέληδες, καφενόβιοι, χαρτοπαίκτες, χαρτοκλέφτες, πολιτικά άστατοι (όπου φυσάει ο άνεμος ή χρηματιζόμενοι, ανάπτηροι, ελαφρόμυαλοι, κοτσομπόληδες, πολιτεχνίτες, επαγγελματίες κλπ. κλπ.

— **Γεωργούλη** (καλή σου ώρα), 1 ώρα, και μέσα από αυτό το κείμενο, σε παρακαλώ να συγκεντρώσεις και να καταγράψεις τα παρατσούκλια μας για να μείνουν. Είναι και αυτά ιστορία μας.

Κάποιοι θα αντιδράσουν όχι για το παρατσούκλι αλλά γιατί μέσα από αυτό καθρεπτίζονταν η προσωπικότητά τους. Αγνόστε τους γιατί έτσι και αλλιώς αυτά τα παρατσούκλια τα έδωσαν άνθρωποι που έχουν φύγει απ' τη ζωή.

Το δικό μου είναι «ΛΑΔΑΚΟΝΟ» (μαύρη πέτρα για τρόχισμα) μ' αρέσει γιατί έτσι ήμουνα και σ' ευχαριστώ.

Κώστας Ι. Αντωνούλας

Πασίπου

«Αγγείες»

Εφημερίδα των Συλλόγου των Απανταχού Καϊτσιωτών Μαχροράχης Φθιώτιδας

— ♦ —

Εκδίδεται ανά τρίμηνο

◆ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΚΑΪΤΣΙΩΤΩΝ

◆ Εκδότης: Η Πρόεδρος Ευδοκία Κ. Οικονόμου.

◆ Συντάκτικη Επιτροπή: Ευδοκία Οικονόμου του Κων/νου, Αθανάσιος Τσεκούρας του Ελευθερίου, Σεραφείμ Σπουρνιάς, Δημήτριος Μπουλούζος του Γεωργίου, Ευφροσύνη Δασκαλοπούλου του Κων/νου, Σοφία Ελευθερίου του Αντωνίου, Κασσιανή Σαμαρά του Δημητρίου.

◆ Έδρα: Πατησίων 4 Αθήνα 106 77, Τηλ.: - FAX: 210-38.19.693

◆ Τυπογραφείο «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ», Δημ. Ανδρίου, Ρήγα Παλαμήδη 5 Τηλ.: 210-32.43.158, Αθήνα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα άρθρα της εφημερίδας μας απηχούν τις προσωπικές απόψεις των συγγραφέων και όχι κατ' ανάγκη το σύνολο του Δ.Σ. του Συλλόγου μας. Επιστολές και άρθρα με υβρισικό περιεχόμενο ή ανυπόγραφα δεν θα δημοσιεύονται.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΚΑΙ ΔΥΣΑΡΕΣΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΜΑΚΡΥΡΡΑΧΗ - ΚΑΪΤΣΑ ΚΑΙ ΚΑΪΤΣΙΩΤΕΣ

ΣΠΟΥΔΕΣ - ΠΤΥΧΙΑ

Η Μαρία Καραμέτου του Κων/νου, κόρη της Σάββας Κούτσικα εισήχθη στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών του Ε.Μ.Π. Αθηνών.

Συγχαρητήρια Μαράκι. Τιμή για το χωριό μας μια τέτοια κατάκτηση. Όλα να πάνε κατ' ευχήν.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ - ΒΑΝΤΙΣΕΙΣ - ΓΑΤΟΙ

♦ Στις 9/10/2004 παντρεύτηκαν στον Ι.Ναό Αγ. Θεράποντα Ζωγράφου ο Αργύρης Βασίλης του Γιάννη και η Φωτοπούλου Στέλλα του Βασίλη. Εδώ ισχύει πλήρως το γνωμικό «παπούτσι από τον τόπο σου ....» γιατί και τα δυο παιδιά, νύφη και γαμπρός είναι Καϊτσιωτόπουλα. Παιδιά, από εμάς τις πιο θερμές ευχές για βίο ανθόσπαρτο και καλούς απογόνους.

♦ Στις 30/10/2004 βαπτίστηκε στην ιερά μονή Παναγίας Ελεούσης Ξυνιάδος η κόρη του Γιώργου Χατζηαργύρη και της Αναστασίας (Τασούλας) και το όνομα αυτής Παναγιώτα. Γιώργο, Τασούλα να σας ζήσει και να την καμαρώσετε και νυφούλα.

♦ Ο Γαβριήλ και η Δήμητρα Κλασίνα, βάπτισαν το έβδομο παιδί τους, αγόρι. Το όνομα αυτού Άγγελος. Να σας ζήσει παιδιά και να είστε όλοι καλά, με υγεία και χαρά.

♦ Στις 17-10-2004 ο Χρήστος Δ. Κούτσικας και η σύζυγός του Ευαγγελία Καράμπελα βάπτισαν το πρώτο τους παιδί. Το γένος αγοράκι και το όνομα αυτού Δημήτριος - Χρυσοβαλάντης. Να σας ζήσει παιδιά και να το χαίρεστε.

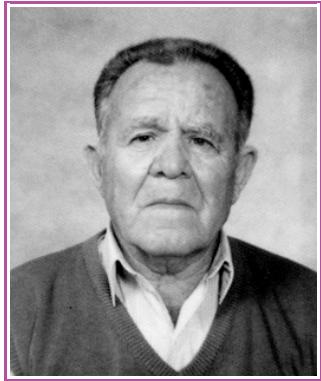
♦ Ο Κώστας Αντ. Σπουρνιάς και η Μαρία Παρδάλη απέκτησαν στις 25-6-2004 αγοράκι. Να σας ζήσει παιδιά και να το χαίρεστε.

♦ Στις 7-11-04 έγινε στη Νέα Υόρκη ο γάμος της Ευαγγελίας Δημητρη. Πέτρου με τον Γεώργιο Κατσαμάνη. Να ζήσετε παιδιά και πάντα ευτυχισμένοι

ΘΑΝΑΤΟΙ

♦ Στις 30/10/2004 απεβίωσε ο Μαντάς Χρυσόστομος του Νικολάου και της Μαρίας, γεννηθείς το έτος 1924 στην Μακρυρράχη. Η κηδεία του έγινε στις 31/10/2004 στην Μακρυρράχη (Καϊτσα). Στους οικείους τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Χρυσόστομος Μαντάς

Ο μακαρίτης ο Χρυσόστομος Μαντάς ο γνωστός σε όλους μας Χρυσώνης υπήρξε αναμφίβολα καλός οικογενειάρχης, έντιμος και φιλαλήθης άνθρωπος, εργατικός, κοινωνικός καλαμπουρτζής, καλός συγγενής.

Όμως αξίζει ακόμα να αναφέρουμε για να θυμούνται οι παλιότεροι και να γνωρίσουν οι νεότεροι ότι ο μακαρίτης ο Χρυσώνης έβαλε και αυτός ένα λιθαράκι στο οικοδόμημα που λέγεται Καϊτσα.

Γιατί ήταν εκείνος ο άνθρωπος που μάζι με τα αδέλφια του Γιώργο και Χρήστο λειτούργησαν στο χωριό μας τον πρώτο -και τελευταίο- μηχανοκίνητο κυλινδρόμυλο διευκολύνοντας έτσι τη ζωή των συγχωριανών μας που μέχρι τότε άλεθαν τα «γεννήματα» στους νερόμυλους στα πέντε μύλια.

Ήταν εκείνος ο άνθρωπος που λειτούργησε μέχρι τελευταία πρατήριο, υποτοπώδες βέβαια, υγρών καυσίμων εξυπηρετώντας πάλι το χωριό μας.

Ήταν εκείνος ο άνθρωπος που έφερε την τεχνολογία στο χωριό μας τη δεκαετία του 50, όταν αγόρασε το πρώτο τρακτέρ, τον ιστορικό φορτοφέρα εξυπηρετώντας παντοιοτρόπως το χωριό μας. Από οργώμα και σπορά των χωραφιών, από μεταφορά φορτίων μέχρι μεταφορά ανθρώπων.

Όλα αυτά μπορεί σε πολλούς σήμερα να φαίνονται αυτονόητα και απλά, όμως τα χρόνια εκείνα ήταν θαύματα της τεχνολογίας και άλματα προς τα εμπρός.

Αυτός σε αρδές γραμμές ήταν ο Χρυσώνης ο Μαντάς ο οποίος στο πέρασμα του από τον εφήμερο και μάταιο αυτό κόσμο έδωσε το στίγμα του και φεύγοντας άφησε θετική ενέργεια και δυσαναπλήρωτο κενό στο χωριό μας.

Μιτάρμπα Χρυσόστομε, ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει και ο θεός ας δίνει κουράγιο και υγεία στην γυναίκα σου Μαρία και στα δυο σου παιδιά Γιάννη και Νίκο.

Δημήτρης Μπουλούζος του Γιωργούλη

♦ Στις 24-4-2004, πέθανε η Αικατερίνη Αλεξίου - Μαντά στα 86 της χρόνια. Η κηδεία της έγινε στο Μοσχάτο Καρδίτσας.

♦ Στις 6-12-2004, απεβίωσε ο δάσκαλος Γεώργιος Ταγκαλάκης σε ηλικία 74 ετών. Η κηδεία του έγινε στο Μπράλο. Αιωνία η μνήμη. Τα θερμά μας συλλυπητήρια στη δασκάλα σύζυγό του, στα παιδιά του και στις οικογένειές τους.

(ΑΝΤΙΟ ΔΑΣΚΑΛΕ - ΣΕΛ. 3)

♦ Στις 7-12-2004 απεβίωσε ο Νικόλαος Ηλία Θανασιάς, ετών 42.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΗΛ. ΘΑΝΑΣΙΑΣ

Nίκο, πώς έφυγες έτσι;

Τι να πούμε, και πώς να το εκφράσουμε;

Πώς να μιλήσουμε, όχι μονάχα γιατί ήσουν βακτηρία και καλός συνεργάτης του Συλλόγου. Όχι μονάχα γιατί ήσουν καλός συνεργάτης των «ΑΓΓΕΙΩΝ». Όχι γιατί πονούσες την ΚΑΪΤΣΑ, γιατί ήσουν ατρόμητος, μπεσαλής, άρχοντας, ευγενικός και έντιμος. Όχι μονάχα γιατί διέλαμψες στην αρετή, μα περισσότερο γιατί πήρες το μακρύ δρόμο του αποχωρισμού τόσο νωρίς. Τόσο ξαφνικά, τόσο αναπάντεχα, τόσο αδόκητα, τόσο απρόσμενα. Έμειναν άναυδοι η αρχόντισσα μάνα σου, η γενναία γυναίκα σου, οι μορφονίες σου οι κόρες, οι συγγενείς, οι φίλοι, οι χωριανοί. Όλοι εμείς. Ο μαχαλάς, η γειτονιά, η ρούγα, το χωριό, ο Δήμος μας, οι φίλοι σου σε Σαρακατσανάιοι κι όλοι που σε γνωρίσαμε ή όσοι άκουσαν για σένα.

Η οικογένεια, η εργασία, το βουνό, η παράδοση κι η ενασχόληση με το κοινό καλό ήταν οι μεγάλες σου αγάπες. Με το φευγιό σου όλα ορφάνεψαν ορέ. Νίκο. Και τα πουλιά στο δάσος, που σιγοτραγουδούσες μαζί τους σ' αναζητούσαν μετά τη μέρα της γιορτής σου. Τ' αρνάκια και τα πρόβατα εκεί στο λόφο της Αγιάς Παρασκευής σε καρτερούν να φτάσεις. Τα δέντρα που φυτέψαμε τρεις μέρες πριν το αιώνιο ταξίδι σου, αναζητούν το μεγάλο παρόντα του εγχειρήματος. Εσένα, που παρά το φόρτο εργασίας σου, ήσουν εκεί ν' ανοίξεις αυλακιά, να φυτέψεις, να χαρείς, να συγχαρείς.

Μα συ ταξίδεψες νωρίς. Δεν βρίσκουμε λόγια να εκφράσουμε τη θλίψη μας Νίκο.

Ένα μονάχα δάκρυ ακουμπάμε στο χώμα που σε σκεπάζει, να μένει ελαφρύ, να αναπαύεσαι εν ειρήνη και να είναι αιώνια η μνήμη σου.

Έφυγε στις 7-12-2004 σε ηλικία 42 ετών αγαπητοί μου, το παλικάρι που μάγευε με τα δημοτικά τραγούδια. Όποιος δεν τον άκουσε να τραγουδά άκουσε λιγότερη παραδοσιακή μουσική.

Βαθιές και ειλικρινείς ευχές για παρηγοριά και μνήμη στη μάνα του Ρίσα, την γυναίκα του Γεωργία τις λαμπρές του κόρες Βαρβάρα, Ευαγγελία, Μαρία, Ηλιάνα και σ' όλους όσους αγάπησε και τον αγάπησαν.

Και σεις δεντράκια μου φυτώστε να χαίρεται από ψηλά ο πρωτομάστορας στην πράξη αείμνηστος Νικόλαος Ηλ. Θανασιάς.

Ευδοκία Οικονόμου

ΑΓ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΙ ΝΕΖΕΡΙΩΤΕΣ

♦ Στις 24/10/2004 βαπτίστηκε στην ενορία Αγ. Μαρίνας του Αγ. Στεφάνου ο γιος του Σύρου Σωκράτη και της Σωτηροπούλου Αικατερίνης και το όνομα αυτού Δημήτριος. Να σας ζήσει και να τον καμαρώσετε γαμπρό.

ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ - ΚΟΡΟΜΗΛΙΩΤΕΣ

♦ Στις 10/11/2004 απεβίωσε ο Μοριανόπουλος Γεώργιος του Αλεξάνδρου και της Ναζίρα, γεννηθείς το έτος 1923 στην Κάιρο Αιγύπτου. Η κηδεία του έγινε στις 11/10/2004 στην Κορομηλιά. Στους οικείους τα θερμά μας συλλυπητήρια.

ΟΜΒΡΙΑΚΗ ΟΜΒΡΙΑΚΙΤΕΣ

♦ Στις 17/10/2004 βαπτίστηκε στην ενορία Αγ. Γεωργίου Ομβριακής η κόρη του Στάχου Επαμεινώνδα και της Ιωάννας Αραπάκου και το όνομα αυτής Μαρία. Να σας ζήσει και να την καμαρώσετε νυφούλα.

ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΚΑΙ ΔΕΡΕΛΙΩΤΕΣ

♦ Στις 3/10/2004 βαπτίστηκε στην ενορία Αγ. Κων/νου & Ελένης ο γιος του Γκελπινή Βασίλη και της Ελένης Ζιαγγούβα και το όνομα αυτού Γιάννης. Να σας ζήσει και να τον καμαρώσετε γαμπρό.

♦ Στις 13/11/2004 απεβίωσε η Αγγελοπούλου Αγγελική του Θεοδώρου και της Ευφροσύνης γεννηθείσα το έτος 1913 στην Ομβριακή. Η κηδεία της έγινε στις 14/10/2004 στο Περιβόλι. Στους οικείους τα θερμά μας συλλυπητήρια.

ΘΥΜΗΣΕΣ ΑΠ' ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΖΗΣΑΜΕ ΚΙ ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΑΜΕ ΕΚΕΙΝΟ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ...

Όσα μύθια, τόσα αληθειά...

-Μην πας έτσι σιαπάν', Αφεντούλα μ'. Άμα περάσεις μπροστά απ' τα μαγαζιά θα σε δυσπλιάζει ο κόσμος.

-Άσε με ρε μαμά. Με τέτοιο χιόνι, κάποιος θα κοιτάζει εμένα. Εξ' άλλου φορά και τις χοντρές κάλτσες. Κοίτα οι καλτσοδέτες που είναι! Κι έδειξε στη μάνα της το ύψος της κάλτσας, που έφτανε πολύ πάνω απ' το γόνατό της.

Η Αφεντούλα θα πήγαινε στη βρύση να γεμίσει το γκιούμι με νερό για να πλύνουν τα έντερα. Από νωρίς σφάζανε πρώτα - πρώτα το δικό τους γουρούνι και το νερό τελείωσε, αφού κατανάλωθηκε στις διάφορες γουρουνοδουλειές. Είχαν δανεισθεί την κρεατομχανή απ' το μπάρμπα Νάκο κι έκοψαν ήδη το κρέας. Το βράδυ θα γεμίζαν τα λουκάνικα. Η μέρα των Χριστουγέννων ήταν γεμάτη γουρουνοχάρες για τους χωρικούς, οι οποίες άρχιζαν μετά την απόλυτη της εκκλησιάς.

Τα μπουμπάρια, που ήταν πρώτης προτεραιότητας ψήνονταν ήδη στο φούρνο. Το σουρόουπο, που θα μαζεύονταν όλη η οικογένεια, πριν αρχίσουν το γέμισμα των λουκάνικων, το μπουμπάρι ήταν ο πιο εκλεκτός μεζές. Μαζί με την τηγανιά και μαζί βέβαια με τις τσιγαρίθρες. Σ' άλλο καζάνι έβραζε το λίπος, απ' όπου έβγαιναν αυτές. Θα προσέφεραν λίγες τσιγαρίθρες στο Χριστουγεννιάτικο τραπέζι κι οι υπόλοιπες θα γίνονταν «πασπαλάς».

Ο μπάρμπα Μήτρος, ο πατέρας της Αφεντούλας, πήγε να βοηθήσει τους γείτονες να σφάξουν τα γουρούνια. Έτσι γίνονταν. Απ' την αυγή των Χριστουγέννων, τέσσερις - πέντε άντρες έσφαξαν όλα τα γουρούνια της γειτονιάς.

Με λίγο κρασί και μερικούς μεζέδες σε κάθε σπίτι έφταναν στο σούρουπο.

Η Αφεντούλα, κουράστηκε απ' το πρωί να βοηθάει τη μάνα της στις γουρουνοδουλειές. Η ίδια έδειψε και λίγο παραπάνω νερό στην καθαριότητα, για να της δοθεί η ευκαιρία, όπως σκέφτηκε, να πάει στη βρύση για νερό. Ήθελε να μάθει και κανένα νέο του χωριού. Τί να πρωτοπεί κανείς με την απόλυτη της εκκλησίας; Κάτι πήρε τ' αυτή της για το Λευτέρη κι ήθελε να μάθει περισσότερα.

-Ξέχασα να πω και στον αδελφό σου, να πάρει καναδού κουτιά στήρτα, μήπως λείψουν· και ακόμη λίγο χοντρό αλάτι, μήπως χρειαστεί καιρός που είναι, της λέει η κυρά Σοφία, η μάνα της.

-Έχω κάτι ψιλά κάτω απ' το τζιακόπανο δεν τα παίρνεις να πας και στο μαγαζί;

-Θα πάω εγώ μητέρα, τι να κάνω; Άλλο που δεν ήθελε η νεαρά.

Ο Χρηστάκης, ο αδελφός της Αφεντούλας, σήμερα κι αύριο το γιορτάζει. Μοναδική του υποχρέωση αυτές τις μέρες είναι «να σιμάσει τα πράματα» (να φροντίσει τα αιγυπτρόβατα) του σπιτιού κι ύστερα είναι ελεύθερος ένεκα της ονομαστικής του εορτής. Κοντεύει κι αυτός δεκάδες και το παίζει και λίγο αρσενικό. Μόλις τελείωσε τις προγραμματισμένες υποχρεώσεις φοράει τα καλά του και καρφί δεν του κάγγιται για τις γουρουνοδουλειές.

Η Αφεντούλα, που είχε κλεισμένα τα δεκαεπτά, φόρεσε κι αυτή την καλή της φούστα, που ήταν λίγο κοντότερη απ' το κανονικό κι ετοιμάστηκε για τη «βόλτα εργασίας». Την είχε ράψει με δικό της γούστο μεταποιώντας ένα φόρεμα μιας θειας της, που της τόστειλε απ' την Αμερική. Είχε μια ιδέα από μοδιστρική αφού τα καλοκαίρια η μάνα της την έστελνε στη μοδίστρα.

-Τα κορίτσια, έλεγε η γιαγιά της πρέπει να ξέρουν κι από βελόνι. Έτσι γίνονταν σωστές νοικουρές.

Φόρεσε για επανωφόρι τη χοντρή ζακέτα που της έπλεξε η μητέρα της και κίνησε για τον προορισμό της. Στο ένα χέρι και στο ώμο κράταγε το «γκιούμη» και στ' άλλο τα λιγοστά χρήματα μέσα στη βαθιά τσέπη της ζακέτας. Προχώρησε λίγο στο δρόμο κι είδε το μπάρμπα Νίονιο να ξεχιονίζει τη σκεπή απ' το σπίτι της κυρά Πόπης.

Μόλις πλήσιασε,

-Καλησπέρα και χρόνια πολλά μπάρμπα Νίονιο, πρόλαβε να πει και μπαμ! μια γλυτρησιά στο αφράτο χιόνι.

Άλλού η Αφεντούλα, αλλού το γκιούμι κι αλλού τα φράγκα για τα ψώνια. Όλα χώθηκαν στο χιόνι.

Σηκώθηκε, τίναξε το χιόνι από πάνω της κι αφού αισθάνθηκε παγωμένο το κορμί της άρχισε να τραβάει προς τα κάτω την κοντή της φούστα, φάχνυντας ταυτόχρονα για τα χαμένα φράγκα.

-Μην του τραβάς μάνα μ'. Τ' λείπιτι σκτί, ψιθύρισε ο μπάρμπα Νίονιος.

-Τι είπες μπάρμπα; Τον ρωτάει.

-Τίποτα κόρη μ'. Χτύπησες λέω;

-Όχι, είπε αμέσως, αλλά έχασα μεσ' στο χιόνι κάποια λεφτά, που κράταγε, του είπε, όρθια πια. Το γκιούμι λεις να τρύπησε;, συνέχισε.

-Άι πιδί μ' π' θα τρίποι του γκιούμι; Τσίγκος είναι. Και τα λεφτά μη σκιάζισι. Σκύψε, «αναμέρα» λίγο το χιόνι και θα τα βρεις.

Και συνέχισε το ξεχιόνισμα.

Η Αφεντούλα, που κάτι κατάλαβε απ' τα συμφραζόμενα, πού να σκύψει να βρει τα λεφτά...

...Δεν πειράζει, σκέφτηκε, θα ψωνίσω βερεσέ και κάτι θα γίνει. Επιστρέφοντας μπορεί να τα βρω.

Υστέρα υπάρχει και ο κουμπαράς μου.

-Γεια σου μπάρμπα, είτε και συνέχισε το δρόμο της.

-Τα βρήκες τα λεφτά;

-Τα βρήκα μπάρμπα, ευχαριστώ.

...Πολύ γρήγορα, τα βρήκε, ψιθύρισε ο πονηρός μπάρμπα Νίονιος.

«Δεν μου φαίνεται και τόσο σόι, τελικά ο μπάρμπα Νίονιος», συλλογίστηκε η Αφεντούλα. «Κι ο γιος του ο Λευτεράκης μ' αρέσει, βρε παιδί μου» μονολογούσε περιπατώντας στο χιόνι.

Αφού έφτασε στη βρύση είδε πολύ κόσμο στην ουρά κι δε στάθηκε. Συνέχισε να κάνει πρώτα τα ψώνια.

-Πού πας Αφεντούλα, με το γκιούμι στο ώμο; Της φωνάζει η θεια Διαμάντω, που ήταν τελευταία στην ουρά. Εδώ είναι η βρύση. Τί πήρες τον ανήφορο;

-Γεια σου θεια Διαμάντω. Καλησπέρα σε όλους.

-Χρόνια πολλά. Την είδα τη βρύση θεια, αλλά μιας και περιμένετε πολλοί, πάω πρώτα να ψωνίσω κάτι κι έρχομαι.

Ο μπάρμπα - Λάμπρος ο παντοπώλης ήταν άνθρωπος με καλή ψυχή και μπεσαλής. Κουβέντιαζε με δύο τρεις χωριανούς όταν έφτασε στη Αφεντούλα στο μαγαζί, που τον άκουσε να λέει.

-Αυτό το παιδί είναι καλό βρε Βασίλη. Μήπως το πήρες κάνας άλλο;

-Μόλις εισήλθε στο κατάστημα η νεαρά η συζήτηση σταμάτησε. Οι χωρικοί καληνύχτισαν το μπάρμπα Λάμπρο κι εξήλθαν του καταστήματος συζητώντας σιγανά στο δρόμο.

Η Αφεντούλα ζήτησε χάρη στο μπάρμπα Λάμπρο να της δώσει βερεσέ τα ψώνια. Εκείνος καλόψυχος, όπως πάντα της λέει:

Της Ευδοκίας Οικονόμου

-Τι σε νοιάζει Αφεντούλα; Άμα κάνει σιαδώ ο πατέρας σ' ταχιά μου τα δίνει.

-Όχι μπάρμπα, θα στα φέρω εγώ. Μη λες τίποτα στον πατέρα μου. Έτσι κι έγινε.

Το κορίτσι επέστρεψε στη βρύση την ώρα που μοναδικός πελάτης της, ήταν η θεια Διαμάντω.

Είχε ήδη γεμίσει το ένα της γκιούμι και γεμίζε το δεύτερο.

-Τι θα πει κ... τι θειά; Τη ρωτά...

-Δεν ξέρ' τι θειά. Να δεις πως το λένε...

-Κτι, στι... Σκτί. Σκτί ρε θειά.

-Σκτί μήπως λες Αφεντούλα;

-Ναι θειά. Σκτί.

-Σκτί, απ' θάλεγαν οι πρωτευουσιάνιοι είναι αυτό π' λειτίτι Αφεντούλα μ'.

Τί μου λείπει θειά Διαμάντω, είπε κι άρχισε να κοκκινίζει. Όχι από κρύο. Γιατί το αίμα της έβραζε. Άλλα από κάτι σαν ντροπή.

-Ύφασμα απ' τη φούστα σ' Αφεντούλα μ'.

-Στο λέω γιατί σ' αγαπάω. Θόκ μας κορίτσι είσαι. Πρώτα-πρώτα δε μάργωσες; Κι ύστερα με τέτοιον κιρό άμα φας καμιά κουλουτούμπα θα τα φκιάς τα μύθια. Θα φτάσει η φούστα σους αφαλό. Είσι κοντζάκι κοπέλα τώρα. Θα γελάει ο κόσμος, τέτοιες μέρες.

-Άσε με ρε θεια. Και σου σαν τη μάνα μου, συντηρητική. Άλλα αδελφές δεν είστε; Μοιάζετε.

-Καλάσασα... Θα σι ξομπλιάζει ο κόσμος.

Θα σταματήσουν να λεν για το Λευτέρη της Νίονιου και θα λεν για σένα τώρα.

-Γιατί τί έγινε με το Λευτέρη;

-Αυτό είναι καλό παιδί, αλλά κατ' θα παρ' και απ' τον πατέρα της.

-Δηλαδή;

-Ο μεγαλύτερος κλέφτης του χωριού.

-Ποιος; Ο Λευτέρης;

-Όχι, ο Νίονιος. Και το παιδί από κοντά πααίνει.

-Τι έγινε ρε θεια; Τόσο χιόνι τάφαγε τα νέα!

-Ο Βασίλης της Πέτραινας είχε ένα παλί τσουκάνι (κουδούνι). Απ' τον προπάππο του. Σκέτη αντίκα. Ο Λευτέρης το 'κλεψε απ' τη γίδα τ' Βασίλη.

-Σιγά ρε θεια, ο Λευτέρης κλέφτης; αποκλείεται.

-Σα να το παραδέχτηκε ο πατέρας του.

-Πού; Πώς; Πότε;

-Μάλωναν ψες μπροστά στον κόσμο στα μαγαζιά, με το Βασίλη.

«Το πήρε» ο ένας, «δεν το πήρε», ο άλλος κι πάλι απ' την αρχή. Και στο τέλος λέει ο Νίονιος:

-Τι λες ρε Βασιλαρά; Θόκ μ' πιδί να κλέψει του Τσιουκάν' κι να αφήσει τη γίδα; Αποκλείεται. Θα του σκότωνα...

-Κοίτα παιδάκι μου. Αυτός εκπαιδεύει το γιο του να γίνει μεγάλος κλέφτης και το δικό μου το σκούτι τον πειράξει...

-Τί είπες Αφεντούλα;

-Τίποτα θεια.

Φεύγω τώρα, γέμισε και το δικό μου γκιούμι. Περιμένει η μάνα μου να πλύνουν τ' έντερα.

-Καληνύχτα. Χρόνια πολλά...